

Gemeente Amsterdam
Bureau Onderzoek en Statistiek

Sportmonitor 2013

Inzicht in het sportgedrag van Amsterdammers

In opdracht van: Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling

Projectnummer: 12287

Robert Selten

Jessica Greven

Willem Bosveld

Bezoekadres: Oudezijds Voorburgwal 300

Postbus 658, 1000 AR Amsterdam

r.selten@os.amsterdam.nl

Telefoon 020 251 0332

www.os.amsterdam.nl

w.bosveld@os.amsterdam.nl

Amsterdam, augustus 2013

Inhoud

Inleiding	5
Samenvatting	7
1 Sportdeelname in Amsterdam	11
1.1 Aandeel sporters in Amsterdam toegenomen	11
1.2 Amsterdamse sporter beoefent gemiddeld 3,1 sporten	15
1.3 Fitness en hardlopen steeds populairder	17
1.4 Een op de tien Amsterdammers kan niet zwemmen	22
2 Organisatieverband	25
2.1 Vooral jongeren lid van een sportvereniging	25
2.2 Sporten buiten verenigingsverband populairder geworden	26
2.3 Veel sporters nemen deel aan trainingen	30
2.4 Veel Amsterdammers sporten in eigen stadsdeel	32
2.5 Agressie op het veld speelt vooral bij jongeren	34
2.6 Zeventig procent tevreden over sportvoorzieningen in de stad	36
2.7 Kosten sportbeoefening iets gestegen	38
2.8 Een op vijf gebruikt Stadspas voor het sporten	41
2.9 Een op tien is vrijwilliger in de sport	41
3 Non-participatie	45
3.1 Acht procent heeft nog nooit gesport	45
3.2 Geen tijd, andere bezigheden reden om niet te sporten	47
3.3 Bijna helft van niet-sporters heeft zin om te sporten	47
3.4 Wat leeft er onder sporters en niet-sporters?	48
4 Amsterdam vergeleken met Nederland	49
Bijlage 1 Respons en methodiek	51
Bijlage 2 Vragenlijst	55

Inleiding

In opdracht van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) heeft Bureau Onderzoek en Statistiek (O+S) onderzoek gedaan naar het sportgedrag van Amsterdammers. Hoeveel Amsterdammers sporten er? Welke sporten zijn er anno 2013 het meest populair en op welke manier worden deze sporten beoefend? Deze vragen zullen worden beantwoord in deze rapportage.

In 1999, 2003, 2006 en 2009 heeft O+S ook het sportgedrag van Amsterdammers in beeld gebracht. Daar waar mogelijk wordt in deze rapportage een vergelijking met deze eerdere monitoren gemaakt en wordt gekeken welke eventuele verschuivingen of trends zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan. Omdat het sportgedrag van kinderen wezenlijk verschilt van dat van volwassenen worden veel resultaten afzonderlijk gepresenteerd voor Amsterdammers onder de 18 jaar en die van 18 jaar en ouder.

Werkwijze

De Sportmonitor 2013 is gebaseerd op een enquête onder 4.266 Amsterdammers in de leeftijd van 6 t/m 74 jaar. De enquêtes zijn zowel online, telefonisch, schriftelijk als face-to-face afgenomen. Om een goede vergelijking te kunnen maken met de eerdere monitoren en met landelijk sportonderzoek sluit de vragenlijst nauw aan bij de eerdere metingen en bij de RSO.¹ De RSO kent afspraken over de basisvraagstelling van grootschalig sportdeelname-onderzoek onder de bevolking op landelijk en gemeentelijk niveau. Bij de trekking van de steekproef is uitgegaan van de indeling in stadsdelen. Daarnaast is de steekproef getrokken naar leeftijd en etniciteit.

Voor de opzet van het onderzoek en de rapportage is er contact geweest met het Mulier Instituut. Bij deze willen wij hen bedanken voor hun adviezen.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk staat sportdeelname centraal. Er wordt een overzicht gepresenteerd van het aandeel Amsterdammers dat sport, welke sporten zij doen en hoe vaak zij sporten. Het tweede hoofdstuk richt zich op de wijze waarop Amsterdammers sporten: bij een sportvereniging, sportschool of ongeorganiseerd. Hoofdstuk drie gaat in op de niet-sporters: hoe is de groep niet-sporters samengesteld? Valt er daarbij een bepaald patroon te ontdekken? In het laatste hoofdstuk wordt voor enkele kerngegevens een vergelijking gemaakt van het sportgedrag in Amsterdam met het landelijke beeld. Bijlage 1 geeft een korte beschrijving van de respons en methodiek. Bijlage 2 bevat de vragenlijst van het onderzoek.

¹ RSO = Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (Mulier Instituut in opdracht van Ministerie van VWS).

Samenvatting

In 2013 heeft O+S in opdracht van DMO voor de vijfde keer het sportgedrag van Amsterdammers onderzocht. In totaal zijn 4.266 Amsterdammers van 6 jaar en ouder gevraagd naar hun sportgedrag. Hieronder volgen de belangrijkste resultaten.

Aandeel sporters in Amsterdam toegenomen

Tweederde van de Amsterdammers (67%) sport minimaal één keer per maand en is daarmee sporter volgens de RSO-norm. Dit aandeel is hoger dan in 2003 (56%), 2006 (65%) en 2009 (61%). Het landelijk gemiddelde ligt op 66%.

In alle leeftijdsgroepen wordt meer en frequenter gesport. Jongeren sporten daarbij veel vaker dan ouderen. Amsterdammers van Nederlandse herkomst sporten vaker dan stadsbewoners van niet-westerse herkomst. In de stadsdelen Zuid, Oost en Centrum is de sportparticipatie het hoogst, in Noord, Zuidoost en Nieuw-West het laagst.

Ook het aantal sporten dat men beoefent is toegenomen: van gemiddeld 2,8 in 2009 naar 3,1 in de huidige meting. In de stadsdelen Zuid en Oost ligt dit gemiddelde nog hoger, namelijk op respectievelijk 3,6 en 3,5. In Zuidoost is dit met 2,1 een stuk lager.

Fitness en hardlopen steeds populairder

Fitness is nog steeds de meest populaire sport onder Amsterdamse sporters. Tevens heeft het de afgelopen jaren behoorlijk aan populariteit gewonnen: van 19% in 2003, 26% in 2006 en 32% in 2009 naar 37% in 2013. Op plaats twee staat nu hardlopen (met 26% een verdubbeling ten opzichte van 2009), terwijl dat in de vorige meting nog zwemmen was met 15% (nu 13%). Voetbal staat net als zwemmen met 13% op de derde plaats.

Voetbal is de populairste sport bij zowel de 6-12 jarigen als de 13-17 jarigen. Bij de kinderen t/m 12 jaar is de top vijf nagenoeg ongewijzigd met dien verstande dat dansen uit de top 5 is verdwenen en dat daar hockey voor in de plaats is gekomen. Bij 13-17 jarigen zijn hardlopen (nieuw binnengekomen op de tweede plaats) en hockey in de plaats van zwemmen en vecht- of verdedigingssporten gekomen. Bij volwassenen is fitness al jaren de meest populaire sport en ook nu is dat zo.

Een op de tien Amsterdammers kan niet zwemmen

In 2006 en 2009 had 68% van alle Amsterdammers minimaal zwemdiploma A. In 2013 is het aandeel stadsbewoners met een A-diploma toegenomen tot 75%. Een kwart heeft geen enkel zwemdiploma. Van hen kan een groot deel wel zwemmen (61%). In totaal kan 10% van de Amsterdammers niet zwemmen. Turkse en Marokkaanse Amsterdammers en die met een overig niet-westerse achtergrond kunnen vaker niet zwemmen. Ook is bij hen het aandeel dat zonder diploma zwemt groter. In de stadsdelen Centrum en Zuid is het diplomabezit het hoogst, in Nieuw-West en Zuidoost het laagst. Dit hangt samen met de bevolkingssamenstelling van die stadsdelen.

Vooraf jongeren zijn lid van een sportvereniging

Van de Amsterdammers is 26% lid van een sportvereniging. Bij jongeren onder de 18 jaar bedraagt dit percentage 55% terwijl dit voor volwassenen 22% is. In deze *brede* definitie van lidmaatschap kunnen mensen lid zijn zonder zelf actief de sport te beoefenen. Als we kijken naar het *actief* lidmaatschap voor de meest beoefende sport, dan is 19% van de Amsterdammers lid. Dit aandeel wijkt nauwelijks af van vorige metingen (ook 19% in 2009 en 20% in 2006 en 2003). Jongeren zijn eveneens vaker als actieve sporter lid van een vereniging dan volwassenen: 52% versus 14%. Het aandeel kinderen en jongeren dat actief lid is van een sportvereniging is de laatste jaren toegenomen, terwijl dat aandeel onder volwassenen redelijk stabiel is.

Jongens en mannen zijn vaker lid van een vereniging dan meisjes en vrouwen, Turkse en Marokkaanse Amsterdammers zijn het minst vaak lid. De meeste lidmaatschappen zijn te vinden onder bewoners van de stadsdelen Centrum, Oost en Zuid, de minste in Nieuw-West.

Sporten buiten verenigingsverband toegenomen

Het aandeel sporters dat bij een sportschool sport laat al jarenlang een stijgende trend zien en is verder toegenomen tot 33%. Het aandeel sporters dat bij een sportvereniging sport is daarentegen iets afgenomen tot 26%. Vaker wordt er nu ongeorganiseerd gesport, hetzij individueel, hetzij samen met vrienden (30% en 22% respectievelijk).

Vooraf jongeren sporten bij een vereniging, volwassenen tot 55 jaar gaan vaker naar de sportschool, en ouderen sporten het vaakst individueel. Het aandeel dat ongeorganiseerd met vrienden sport varieert tussen de 19% en 25% voor de verschillende leeftijdsgroepen.

Veel Amsterdammers sporten in het eigen stadsdeel

Op dit moment sport 44% in de eigen woonbuurt, 17% doet dat elders in het eigen stadsdeel en 23% gaat naar een ander deel van de stad. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met 2009. Bewoners van de stadsdelen Centrum, West en Zuid sporten minder vaak in de eigen buurt of in het eigen stadsdeel.

Soms een agressieve sfeer op of rond de sportplek

Volgens 1% van de sporters hangt er *regelmatig* een agressieve sfeer op of rond de sportplek, volgens 6% is dat *soms* het geval. Jongeren, en dan vooral uit de leeftijd van 13-17 jaar, geven dat vaker aan dan anderen. Een meerderheid van 77% geeft aan dat ze nooit een agressieve sfeer rondom de sportbeoefening ervaren.

Tevredenheid sportvoorzieningen in Amsterdam gelijk gebleven

In totaal is 70% van de sportende Amsterdammers tevreden over de sportvoorzieningen in de stad, 4% is ontevreden. De anderen oordelen neutraal of weten het niet. Het aandeel tevreden en ontevreden Amsterdammers is gelijk gebleven ten opzichte van 2009.

Over de sportvoorzieningen in de eigen *woonbuurt* is 57% van de sporters tevreden. In 2009 lag dit iets hoger, namelijk 63%. Sporters uit stadsdeel Oost zijn het meest tevreden over de voorzieningen in de eigen buurt (61%), die in stadsdeel Centrum het minst (47%). Een vergelijkbaar beeld komt naar voren bij het oordeel over de sportvoorzieningen in het

eigen *stadsdeel*: in totaal is gemiddeld 58% van de Amsterdammers tevreden tegen 61% in 2009.

Kosten sportbeoefening iets gestegen

Gemiddeld zijn de sporters in 2013 € 241 kwijt aan contributie voor hun meest beoefende sport. In 2009 was dit € 237, een stijging van € 4. Aanvullende kosten, zoals kosten voor kleding, attributen en consumpties, zijn met € 21 toegenomen van € 187 naar € 208. Gemiddeld is men nu jaarlijks € 449 kwijt aan het sporten. Dat is € 25 meer dan in 2009, een stijging van 6%. Vergeleken met tien jaar geleden is men nu bijna 32% duurder uit (€ 108). Ruim een kwart van de sporters is geen kosten kwijt aan contributie. Dit zijn veelal sporters die in ongeorganiseerd verband sporten, zoals hardlopers en fietsers.

Minderheid gebruikt Stadspas om te sporten

Een op de vijf sportende Stadspasbezitters (20%) gebruikt de pas voor sportbeoefening. De dalende lijn van de afgelopen jaren lijkt zich door te zetten. Een op de negen sportende Stadspasbezitters (11%) gebruikt de maandelijkse Stadspaskortingsbonnen voor sportbeoefening. Van alle Amsterdammers met een Stadspas kan 55% tot de sporters worden gerekend. In 2009 was dit 50% en in 2006 59%.

Een op tien is vrijwilliger in de sport

Van alle Amsterdammers van 13 jaar en ouder doet 11% aan vrijwilligerswerk binnen de sport. Mannen doen dat iets vaker dan vrouwen. De vrijwilligersparticipatie is relatief hoog onder hoogopgeleiden en Amsterdammers van Nederlandse herkomst en laag onder ouderen, laagopgeleiden en Amsterdammers van niet-Nederlandse herkomst uit de eerste generatie.

Van de vrijwilligers in de sport heeft het grootste deel een functie als trainer, coach, leider of geeft les (42%). Bijna een kwart werkt als scheidsrechter, grensrechter, lijnrechter of jury. Een op de vijf helpt in de sportkantine en een op de tien vervult een bestuursfunctie.

Acht procent heeft nog nooit gesport

Ruim een kwart (28%) van de Amsterdammers heeft het afgelopen jaar *niet* aan sport gedaan. Van hen hebben (net als in 2009 en 2006) zeven op de tien (71%) in het verleden *wel* gesport, dit is een vijfde van alle Amsterdammers (20%). In totaal heeft 8% van de Amsterdammers nog nooit gesport. In 2006 en 2009 was dit nog 10%.

De groep die nog nooit heeft gesport bevat naar verhouding veel vrouwen, laagopgeleiden en veel Marokkaanse en Turkse Amsterdammers, met name van de eerste generatie. De groep niet-sporters die in het verleden wel heeft gesport bevat veel ouderen.

Mensen geven verschillende redenen waarom ze niet (meer) sporten. Gebrek aan tijd is de meest genoemde reden. Het aandeel dat dit noemt is toegenomen van 29% in 2009 tot 33% in de huidige meting (en is daarmee vergelijkbaar met 2003 en 2006). Fysieke problemen spelen in toenemende mate een rol om niet te sporten maar ook het ontbreken van zin om te sporten of het gebrek aan belangstelling ervoor worden in 2013 vaker genoemd.

Bijna helft van niet-sporters heeft zin om te sporten

Van de niet-sporters heeft 45% (weer) zin om te gaan sporten. Dit aandeel schommelt in de tijd rond de 50%. In de metingen van 2003, 2006 en 2009 lag dit percentage op respectievelijk 47%, 53% en 50%. Onder niet-sporters die in het verleden hebben gesport, is de animo om weer te beginnen groter dan onder niet-sporters die nooit hebben gesport (50% om 33%).

Het percentage dat geen zin heeft om te gaan sporten is met name hoog onder de 55-plussers (64%). Onder de jeugd die op dit moment niet sport, is de animo om te gaan sporten relatief hoog. Zo geeft van de kinderen tot 12 jaar 76% aan te willen gaan sporten en 62% van de 13-17 jarigen.

Net als in eerdere jaren noemen veel niet-sporters tijd en geld als de belangrijkste zaken die nodig zijn om het sporten (weer) op te pakken. Veel niet-sporters geven aan dat sporten (te) duur is en dat het goedkoper zou moeten worden.

Amsterdam in vergelijking met Nederland

Het aandeel Amsterdammers dat zich volgens de definitie van de RSO sporter mag noemen wijkt met 67% nauwelijks af van het Nederlands gemiddelde (66%). De Amsterdamse sporter beoefent wel vaker drie of meer sporten naast elkaar dan de gemiddelde Nederlandse sporter. Amsterdammers zijn iets minder vaak lid van een sportvereniging dan Nederlanders als geheel: 26% om 30% volgens de brede definitie van lidmaatschap. Onder de 18 jaar is het verschil in lidmaatschap groter: 55% voor Amsterdam versus 75% voor Nederland. Zoals genoemd is 19% van de Amsterdammers als *actieve* sporter lid van een sportvereniging; hiervan is geen landelijk cijfer beschikbaar.

1 Sportdeelname in Amsterdam

In dit hoofdstuk komen kerngegevens rondom sport in Amsterdam aan bod. Zo wordt uiteengezet welk deel van de bevolking sport, hoe vaak dit gebeurt, welk deel helemaal niet sport en hoe deze zaken zich verhouden naar achtergrondkenmerken als leeftijd, etniciteit en stadsdeel. Verder wordt uiteengezet hoeveel sporten Amsterdammers beoefenen en welke sporten populair zijn in Amsterdam. Tot slot wordt nog gekeken hoeveel Amsterdammers kunnen zwemmen.

1.1 Aandeel sporters in Amsterdam toegenomen

Van de Amsterdammers van 6 jaar en ouder is 67% een sporter volgens de landelijke Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO): zij sporten minimaal 12 keer per jaar. In 2009 was dit 61%. Uit cijfers van het Mulier Instituut blijkt dat 66% van de Nederlandse sporter volgens de RSO-norm is (in 2012).² Amsterdam wijkt dus nauwelijks af van het Nederlands gemiddelde. In deze rapportage duiden we de RSO-sporter ook aan als regelmatige sporter.

Tabel 1.1 toont welk deel van de Amsterdammers van 6 jaar en ouder hoe vaak sport. Ruim een kwart (28%) van de Amsterdammers heeft in het afgelopen jaar geen enkele sport gedaan (in 2009: 36%). Het andere deel van de bewoners (72%) heeft in het afgelopen jaar minimaal één keer gesport (in 2009: 64%). Zij mogen zich volgens de definitie van de RSO niet allemaal sporter noemen. Als er minimaal één keer per maand (12 keer per jaar) gesport is, is men volgens de definitie van de RSO een sporter. Dit geldt dus voor 67% van de Amsterdammers (in 2009: 61%). In totaal sport 62% van de Amsterdammers wekelijks (in 2009: 57%). Het aandeel sporters dat minimaal twee keer per week sport is toegenomen naar 48% in 2013 (in 2009: 44%).

Tabel 1.1 Aandeel van de Amsterdammers dat sport, 2003-2013 (procenten)

sportdeelname	2003	2006	2009	2013
geen sport	43	33	36	28
>= 1 keer per jaar	57	67	64	72
>= 1 keer per maand (sporter volgens RSO)	56	65	61	67
>= 1 keer per week	50	60	57	62
>= 2 keer per week	-	43	44	48
bij sportvereniging *	20	20	19	19

* Dit percentage betreft het *actief* lidmaatschap en is gebaseerd op alle Amsterdammers en niet alleen sporters.

Van alle Amsterdammers sport 19% als lid van een sportvereniging. Dit percentage is vergelijkbaar met de vorige metingen. Net als bij de eerdere metingen zijn dit de *actieve*

² Mulier Instituut, Sportdeelname in Nederland: 2006-2012, factsheet april 2013.

sporters. In paragraaf 2.1 wordt ook gekeken naar een *brede* definitie van lidmaatschap van een sportvereniging waarbij een lid niet noodzakelijkerwijs als actieve sporter bij zijn of haar vereniging is betrokken maar bijvoorbeeld als bestuurslid of 'slapend' lid.

Verschillen tussen leeftijdsgroepen

Leeftijd speelt een duidelijke rol in de mate van sportparticipatie. Tabel 1.2 geeft de sportdeelname van Amsterdammers in de leeftijd van 6 t/m 17 jaar en van volwassenen (18 jaar of ouder). In tabel 1.3 is de sportdeelname naar vijf leeftijdsklassen uitgesplitst.

Tabel 1.2 Aandeel van de Amsterdammers jonger en ouder dan 18 jaar dat sport, 2013 (procenten)

sportdeelname	6-17	18-plus	totaal
geen sport	16	29	28
>= 1 keer per jaar	84	71	72
>= 1 keer per maand (sporter volgens RSO)	80	66	67
>= 1 keer per week	78	60	62
>= 2 keer per week	61	46	48
bij sportvereniging *	52	14	19

* Dit percentage betreft het *actief* lidmaatschap en is gebaseerd op alle Amsterdammers en niet alleen sporters.

Kinderen en jongeren sporten het meest, met een aandeel sporters van respectievelijk 84% en 75%. Van volwassenen in de leeftijd van 18-34 jaar mag 74% zich sporter noemen, bij de 35-54 jarigen en 55-plussers ligt dit aandeel op respectievelijk 64% en 55%. Kinderen en jongeren zijn ook veel vaker actief lid van een sportvereniging dan volwassenen. Het aandeel kinderen en jongeren dat bij een sportvereniging sport is de laatste jaren ook toegenomen, terwijl dat onder volwassenen redelijk stabiel is.

Tabel 1.3 Aandeel van de Amsterdammers dat sport naar leeftijdsklasse, 2006-2013 (procenten)

sportdeelname	6-12			13-17			18-34			35-54			55-plus		
	'06	'09	'13	'06	'09	'13	'06	'09	'13	'06	'09	'13	'06	'09	'13
geen sport	24	23	14	25	25	20	26	29	21	34	40	30	49	49	41
>= 1 keer per jaar	76	77	86	75	75	80	74	71	79	66	60	70	51	51	59
>= 1 keer per maand (sporter volgens RSO)	75	76	84	72	73	75	70	69	74	63	57	64	50	51	55
>= 1 keer per week	74	73	82	68	69	73	63	64	68	58	53	57	47	48	51
>= 2 keer per week	50	51	62	54	54	58	44	53	55	42	41	42	32	31	39
bij sportvereniging *	45	50	55	39	47	48	20	22	21	13	11	11	11	9	10

* Dit percentage betreft het *actief* lidmaatschap en is gebaseerd op alle Amsterdammers en niet alleen sporters.

Om het sportgedrag van Amsterdammers van 65 jaar en ouder in beeld te kunnen brengen, zijn in de Sportmonitor van 2013 extra respondenten uit deze leeftijdsgroep geënquêteerd. Hun sportdeelname wijkt amper af van de 55-plussers: evenzo is 55% sporter volgens de RSO-norm en 10% lid van een sportvereniging. Opvallend genoeg zijn er relatief iets meer 65-plussers dan 55-plussers die minimaal twee keer per week sporten (43% versus 39%). Vanwege de pensioengerechtigde leeftijd zullen 65-plussers over het algemeen meer tijd hebben om te sporten.

Verschillen tussen etnische groepen

Net als in de voorgaande metingen varieert het aandeel sporters tussen de verschillende etnische groepen in Amsterdam (zie tabel 1.4).³ Turkse en Marokkaanse Amsterdammers sporten minder vaak in vergelijking met de overige herkomstgroepen (46%). Hun sportdeelname is vergelijkbaar met 2009. De sportdeelname van Surinaamse en Antilliaanse Amsterdammers is ook lager dan het stedelijk gemiddelde. Het aandeel sporters in deze herkomstgroep is met 57% gelijk gebleven vergeleken met 2009.⁴ De sportdeelname onder de overig niet-westerse allochtone Amsterdammers is licht gestegen (van 59% in 2009 naar 61% in 2013). Onder autochtonen zijn de meeste sporters te vinden (78%) en daar is de sportparticipatie het meest toegenomen (was 68% in 2009). Ook bij Amsterdammers van westers allochtone afkomst is sprake van een toename (van 62% in 2009 naar 70% in 2013).

Tabel 1.4 Aandeel van de Amsterdammers dat sport naar herkomstgroep, 2013 (procenten)

sportdeelname	Surinaams/ Antilliaans	Turks/ Marokkaans	overig niet- westers	westerse allochtonen	autochtonen	totaal
geen sport	39	49	33	24	17	28
>= 1 keer per jaar	61	51	67	76	83	72
>= 1 keer per maand (sporter volgens RSO)	57	46	61	70	78	67
>= 1 keer per week	54	42	52	65	72	62
>= 2 keer per week	47	30	39	49	57	48
bij sportvereniging *	17	13	15	20	23	19

* Dit percentage betreft het *actief* lidmaatschap en is gebaseerd op alle Amsterdammers en niet alleen sporters.

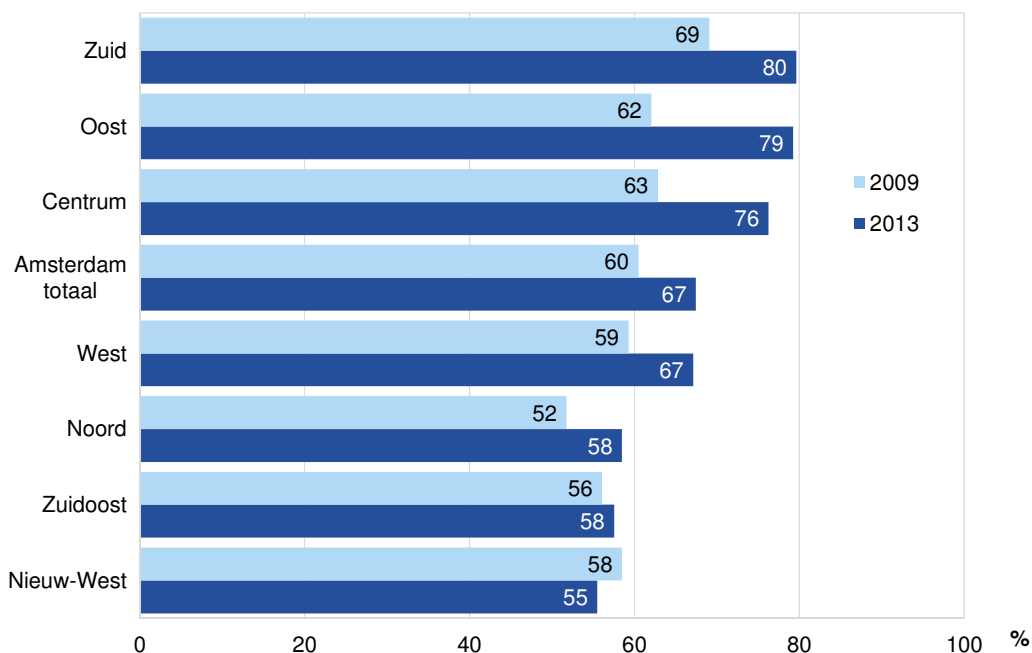
Verschillen tussen stadsdelen

Net als in de vorige meting kent stadsdeel Zuid het hoogste aandeel regelmatige sporters (80%). In Oost is het aandeel sporters bijna even groot als in Zuid (79%) en ook Centrum doet daar weinig voor onder (76%). In stadsdeel West ligt de sportdeelname op het stedelijk niveau (67%). De overige stadsdelen zitten onder het stedelijk gemiddelde, waarbij opvalt dat de sportdeelname in Nieuw-West enigszins is afgenomen vergeleken met 2009.

³ Bij de etnische groepen worden alleen allochtonen van de eerste en tweede generatie tot de categorie allochtoon gerekend. De derde generatie (kinderen die in Nederland zijn geboren en van wie de ouders ook in Nederland zijn geboren) wordt niet tot de categorie allochtoon gerekend. Allochtonen worden onderverdeeld in mensen met een Surinaamse, Antilliaanse, Turkse, Marokkaanse, overig niet-westerse en westerse achtergrond. Als criterium wordt gehanteerd dat ten minste één van de ouders in het buitenland is geboren.

⁴ Vanwege het aantal respondenten per herkomstgroep zijn in deze rapportage Surinaamse en Antilliaanse Amsterdammers samengenomen, alsmede Turkse en Marokkaanse Amsterdammers. Zowel onder de Surinaamse als Antilliaanse Amsterdammers ligt het aandeel sporters dat aan de RSO-norm voldoet op 57%. Onder Turkse en Marokkaanse Amsterdammers komt het percentage uit op respectievelijk 45% en 48%.

Figuur 1.5 Aandeel regelmatige sporters per stadsdeel, 2009 en 2013 (procenten)

Tabel 1.6 Aandeel van de Amsterdammers dat sport naar stadsdeel, 2013 (procenten)

sportdeelname	Centrum	West	Nieuw-West	Zuid	Oost	Noord	Zuidoost
geen sport	17	27	39	16	18	38	38
>= 1 keer per jaar	83	73	61	84	82	62	62
>= 1 keer per maand (sporter volgens RSO)	76	67	55	80	79	58	58
>= 1 keer per week	70	62	50	73	73	55	52
>= 2 keer per week	53	45	39	60	58	41	43
bij sportvereniging *	24	19	12	23	24	18	17

* Dit percentage betreft het *actief* lidmaatschap en is gebaseerd op alle Amsterdammers en niet alleen sporters.

Ook wanneer onderscheid wordt gemaakt tussen sporters jonger dan 18 jaar en sporters van 18 jaar en ouder springt stadsdeel Zuid er uit (zie tabel 1.7). In beide leeftijdsgroepen is de sportparticipatie in stadsdeel Zuid het hoogst (met respectievelijk 93% en 78%). Stadsdeel Centrum heeft naar verhouding evenveel jonge sporters als Zuid, maar minder volwassen sporters. Stadsdeel Oost heeft juist evenveel volwassen sporters, maar minder jonge sporters. De stadsdelen West, Zuidoost en Nieuw-West scoren wat betreft sportdeelname van jongeren onder het stadsgemiddelde van 80%. Stadsdeel Noord zit op dat gemiddelde als het om jonge sporters gaat. Bij de volwassenen is hier juist sprake van een lagere sportdeelname. Ook bij de stadsdelen Zuidoost en Nieuw-West is sprake van een lagere sportparticipatie onder volwassenen.

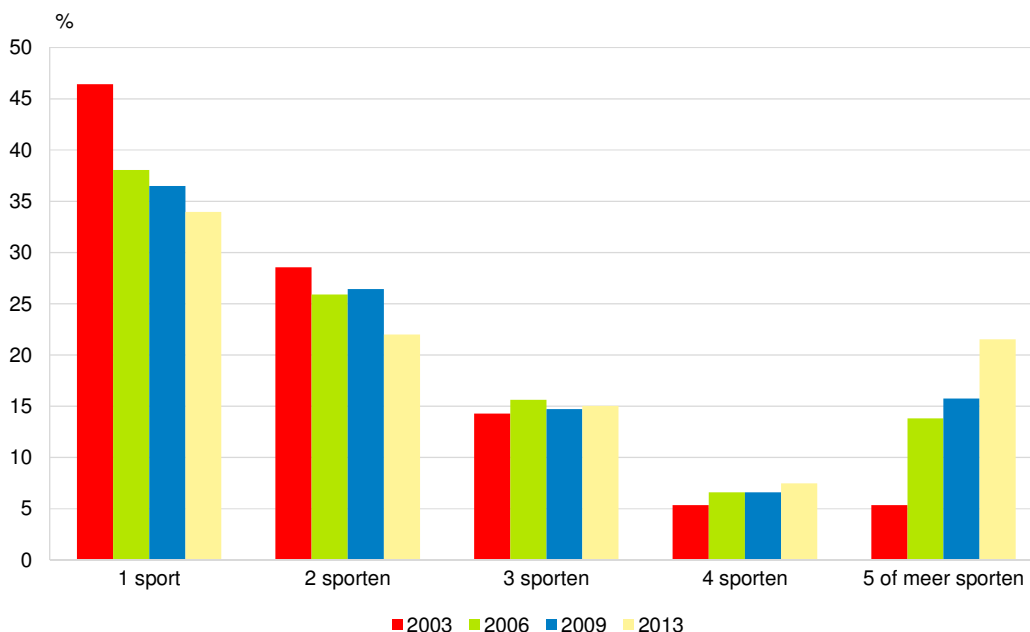
Tabel 1.7 Aandeel sporters per leeftijdsgroep naar achtergrondkenmerken, 2009 en 2013 (procenten)

	2009			2013		
	<18	18+	totaal	<18	18+	totaal
man	80	63	66	85	70	72
vrouw	70	57	58	76	62	64
Surinaams/Antilliaans	71	54	57	73	55	57
Turks/Marokkaans	59	44	47	66	41	46
overig niet-westers	74	55	59	75	58	61
westerse allochtonen	83	59	62	86	68	70
autochtonen	89	66	68	94	76	78
1 ^e generatie allochtonen				69	50	51
2 ^e generatie allochtonen				73	61	65
autochtonen				94	76	78
laag opleidingsniveau		44			44	
middelbaar opleidingsniveau		63			64	
hoog opleidingsniveau		74			83	
Zuid	91	67	69	93	78	80
Oost	77	59	62	86	78	79
Centrum	78	62	63	93	73	76
West	67	58	59	71	67	67
Noord	73	48	52	79	56	58
Zuidoost	70	53	56	74	56	58
Nieuw-West	68	57	58	73	53	55
Amsterdam	74	58	61	80	66	67

Vrouwen doen minder aan sport dan mannen. Amsterdamse allochtonen van de 2^e generatie sporten meer dan die van de 1^e generatie, maar nog lang niet zo vaak als autochtonen. Hoe hoger het (hoogst voltooide) opleidingsniveau bij volwassenen is, hoe hoger de sportdeelname.

1.2 Amsterdamse sporter beoefent gemiddeld 3,1 sporten

Een sporter kan verschillende sporten naast elkaar beoefenen. Over de afgelopen tien jaar is een geleidelijke ontwikkeling te zien dat steeds meer Amsterdammers meerdere sporten naast elkaar doen: de diversiteit aan sportbeoefening neemt toe. Net als in eerdere jaren beperken de meeste sporters zich tot één of twee sporten, maar dit aandeel neemt alsmat af. Daarentegen zijn er steeds meer sporters die vier of meer sporten beoefenen.

Figuur 1.8 Aantal sporten dat regelmatige sporters beoefenen, 2003-2013 (procenten)

Op basis van het aantal sporten dat men beoefent, kan een kengetal voor de sportdiversiteit worden berekend. Dit cijfer wordt berekend voor personen die minimaal één keer per maand aan sport doen en dus volgens de RSO-norm tot de sporters worden gerekend. De sportdiversiteit is het gemiddeld aantal sporten dat zij op jaarbasis beoefenen. De sportdiversiteit van Amsterdam komt dit jaar uit op 3,1. Gemiddeld beoefent de Amsterdamse sporter dus 3,1 sporten. In 2009 lag de sportdiversiteit op 2,8 en was van vergelijkbaar niveau als in 2006 (toen 2,7). In 2003 was dit gemiddeld 2,0.

De sportdiversiteit is sterk toegenomen onder kinderen in de basisschoolleeftijd (zie tabel 1.9 op de volgende pagina). Ook bij jongeren onder de 18 jaar en bij mensen in de leeftijdsgroep van 35-54 jaar is de sportdiversiteit toegenomen. De toename heeft vooral bij autochtone Amsterdammers plaatsgevonden. Hoe hoger het opleidingsniveau, hoe meer sporten men beoefent.

Tabel 1.9 Gemiddelde sportdiversiteit⁵ naar achtergrondkenmerken, 2009 en 2013

	2009	2013
man	2,8	3,2
vrouw	2,8	3,0
6-12 jaar	2,5	3,4
13-17 jaar	2,7	3,2
18-34 jaar	3,7	3,8
35-54 jaar	2,3	2,8
55-plus	2,2	2,1
Surinaams/Antilliaans	2,3	1,9
Turks/Marokkaans	1,9	2,0
overig niet-westers	2,6	2,6
westerse allochtonen	3,6	3,7
autochtonen	3,0	3,5
1 ^e generatie allochtonen		2,2
2 ^e generatie allochtonen		2,9
autochtonen		3,5
laag opleidingsniveau (18+)	2,0	2,0
middelbaar opleidingsniveau (18+)	3,1	2,8
hoog opleidingsniveau (18+)	3,1	3,7
Zuid	3,2	3,6
Oost	3,0	3,5
Centrum	2,8	3,4
West	3,0	3,3
Noord	2,3	2,7
Nieuw-West	2,7	2,6
Zuidoost	2,3	2,1
Amsterdam	2,8	3,1

1.3 Fitness en hardlopen steeds populairder

Onder de Amsterdamse sporters is fitness al jaren de meest populaire sport. In 2009 werd fitness al door een op de drie sporters (32%) ten minste één keer per maand beoefend (RSO-norm). Dit aandeel is verder toegenomen naar 37% in 2013. Het aandeel van de sporters dat hardlopen, joggen of trimmen beoefent is in dezelfde periode verdubbeld (van 13% naar 26%) en is daarmee de tweede populaire sport in de stad. Dit is ook terug te

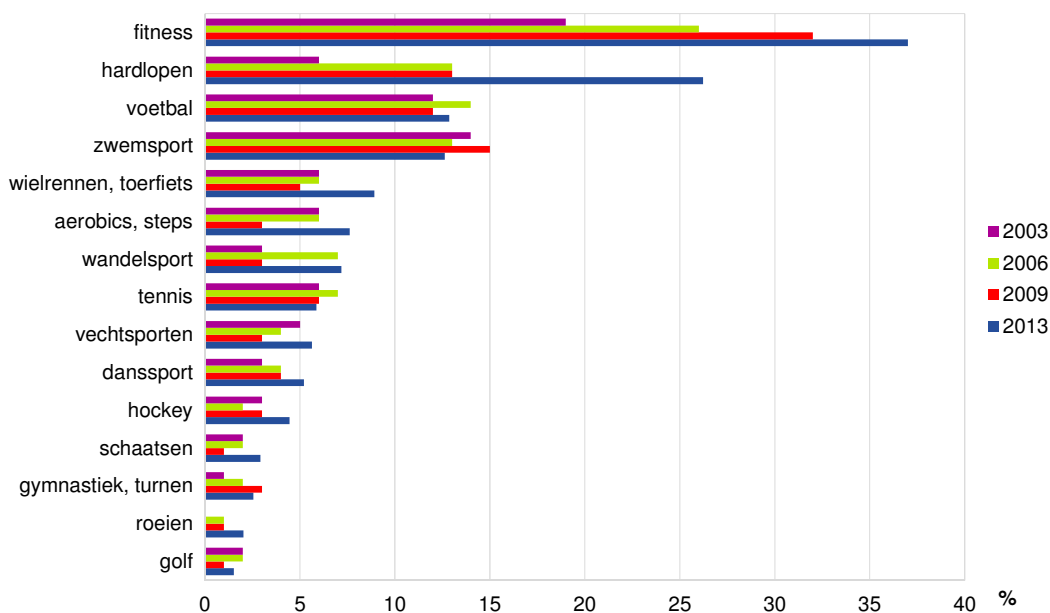
⁵ Sportdiversiteit is gemeten als het gemiddeld aantal sporten dat een regelmatige sporter (iemand die minimaal één keer per maand sport) op jaarbasis beoefent.

zien in de toegenomen populariteit van hardloopevenementen als de Dam tot Damloop. Zwemmen en voetballen zijn beide met 13% nagenoeg even populair.

Er is een toenemende belangstelling voor aerobics, steps en spinning (8% in 2013), waarschijnlijk mede omdat spinning in de meting van 2013 voor het eerst aan deze categorie is toegevoegd. Ook de fietssport en wandelsport zijn populairder geworden en worden nu door respectievelijk 9% en 7% van de sporters beoefend.

Yoga komt niet in het overzicht van figuur 1.10 voor, omdat in de RSO yoga niet als specifieke sport is onderscheiden. Bij de eerdere metingen van de Amsterdamse sportmonitor is yoga expliciet als sport buitengesloten. Dat is in de meting van 2013 niet gedaan. Veel respondenten hebben yoga nu genoemd onder 'andere sport'. Zo'n 5% van de sporters noemt yoga als (een van) zijn/haar sport(en). Dit zal een onderschatting van het aandeel beoefenaars zijn, omdat yoga niet als optie is voorgegeven.

Figuur 1.10 Meest beoefende sporten, 2003-2013 (procenten van sportende bevolking)*

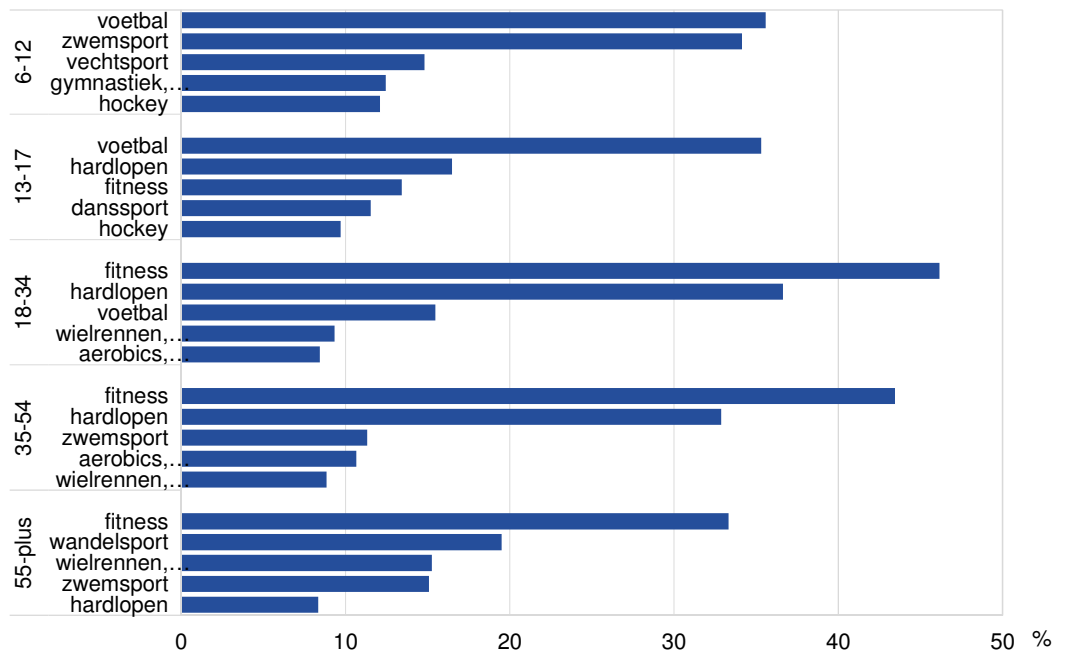
* Sporten die in 2013 door minder dan 2% van de sporters worden beoefend, zijn niet in de figuur opgenomen. Vechtsporten zijn incl. judo en andere verdedigingssporten; aerobics/steps is alleen in 2013 incl. spinning.

In figuur 1.11 zijn de vijf meest beoefende sporten per leeftijdsgroep gegeven. Voetbal is de populairste sport bij zowel de 6-12 jarigen als de 13-17 jarigen. Bij de kinderen t/m 12 jaar is de top vijf nagenoeg ongewijzigd ten opzichte van 2009 met dien verstande dat dansen uit de top 5 is verdwenen en dat daar hockey voor in de plaats is gekomen. Bij 13-17 jarigen zijn hardlopen (nieuw binnengekomen op de tweede plaats) en hockey in de plaats van zwemmen en vecht- of verdedigingssporten gekomen.

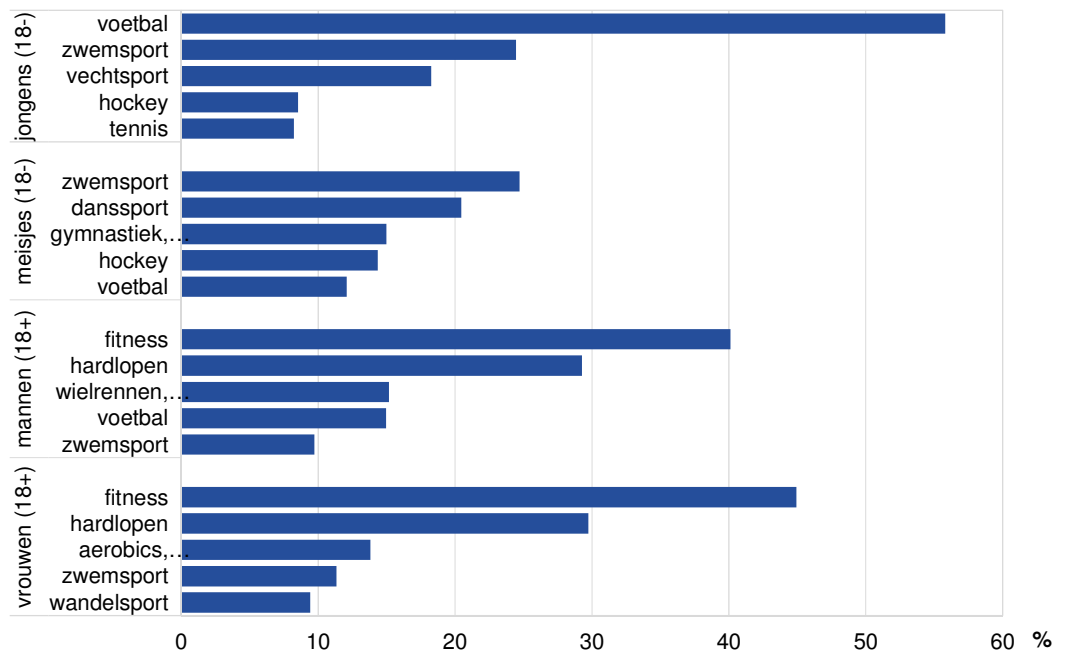
Bij volwassenen is fitness al jaren de meest populaire sport en ook nu is dat zo. Bij 18-34 jarigen is zwemsport uit de top 5 verdwenen ten gunste van aerobics, steps en spinning. Zoals eerder gezegd is spinning dit jaar toegevoegd aan deze categorie. Ook bij de mensen in de leeftijdsgroep van 35-54 jaar heeft aerobics, steps en spinning aan

populariteit gewonnen maar bij hen is dat ten koste van het voetbal gegaan. Bij de oudste leeftijdsgroep ten slotte is tennis uit de top 5 verdwenen. Daarvoor in de plaats is wielrennen en toerfietsen gekomen.

Figuur 1.11 Top vijf van meest beoefende sporten naar leeftijdsgroep, 2013 (procenten van sporters)

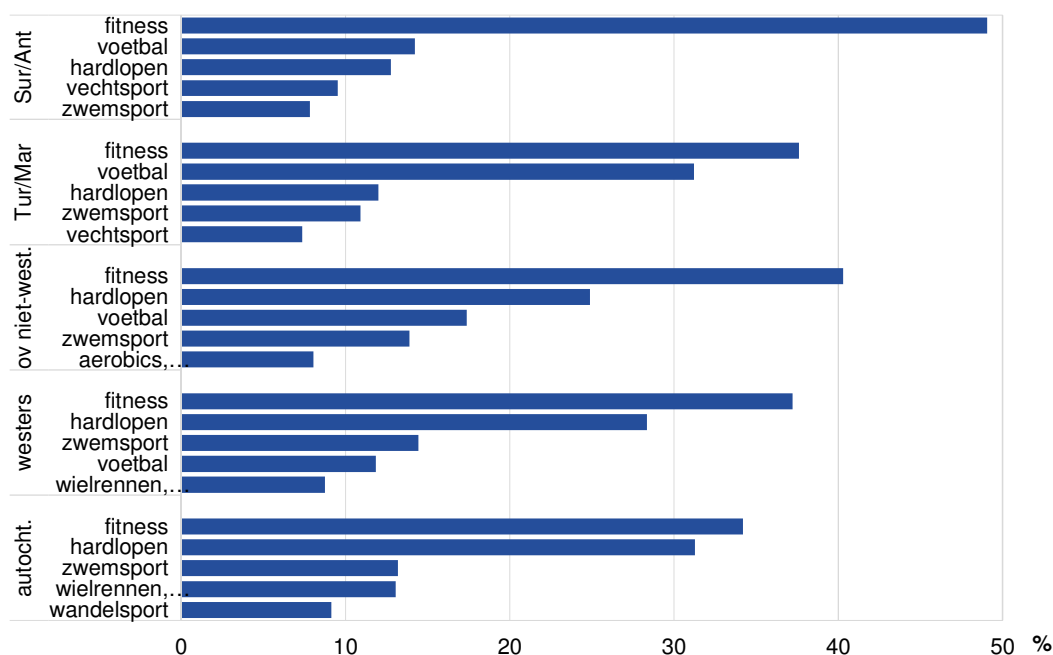
Figuur 1.12 Top vijf van meest beoefende sporten naar geslacht, 2013 (procenten van sporters)

De top vijf van populairste sporten is ook uitgewerkt voor mannen en vrouwen waarbij onderscheid is gemaakt tussen kinderen en volwassenen (figuur 1.12). Fitness, hardlopen en zwemmen zijn zowel bij mannen als vrouwen populair. Daarnaast doen mannen veel aan wielrennen en voetbal, terwijl vrouwen een voorkeur voor aerobics en wandelen hebben. Jongens en meisjes doen beide aan voetbal, zwemmen en hockey, hoewel niet in gelijke mate. Bij jongens is voetbal veruit de populairste sport. Waar jongens aan vechtof verdedigingssport en tennis doen, doen meisjes meer aan dansen, gymnastiek of turnen.

Fitness staat bij alle herkomstgroepen op nummer 1 maar is het meest populair bij Surinaamse en Antilliaanse Amsterdammers (figuur 1.13). Dat was in 2009 ook al zo. Net als toen doet 49% van de sporters uit deze groep aan fitness. Voetbal is populair bij Marokkaanse en Turkse stadgenoten. Vergelijken met 2009 is de populariteit van het voetbal onder de sporters uit deze groep verder toegenomen (van 25% naar 31%). Westerse en niet-westerse allochtonen en autochtonen doen naast fitness vaak en vaker dan vier jaar geleden aan hardlopen, joggen en trimmen.

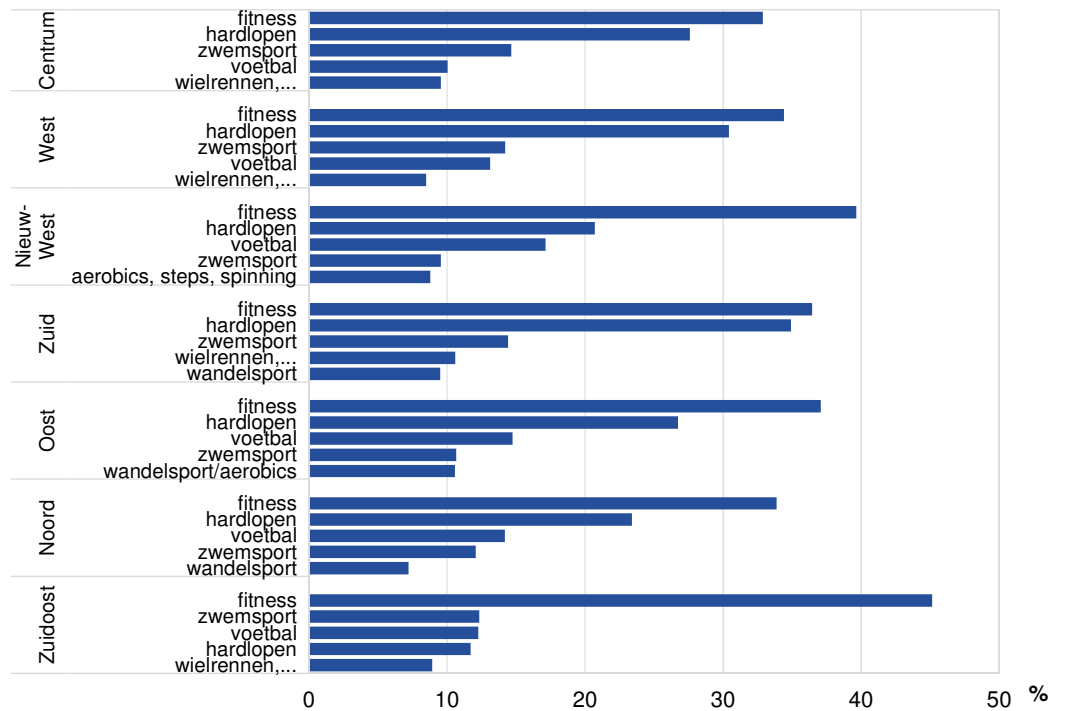
Figuur 1.13 Top vijf van meest beoefende sporten naar herkomstgroep, 2013 (procenten van sporters)

In stadsdeel Zuidoost wordt het meest aan fitness gedaan (figuur 1.14), hier wonen ook de meeste Surinaamse en Antilliaanse Amsterdammers. Hardlopen staat in bijna alle stadsdelen op de tweede plaats (alleen in Zuidoost staat hardlopen op de vierde plaats) en wordt relatief het meest beoefend in de stadsdelen Zuid, West en Centrum.

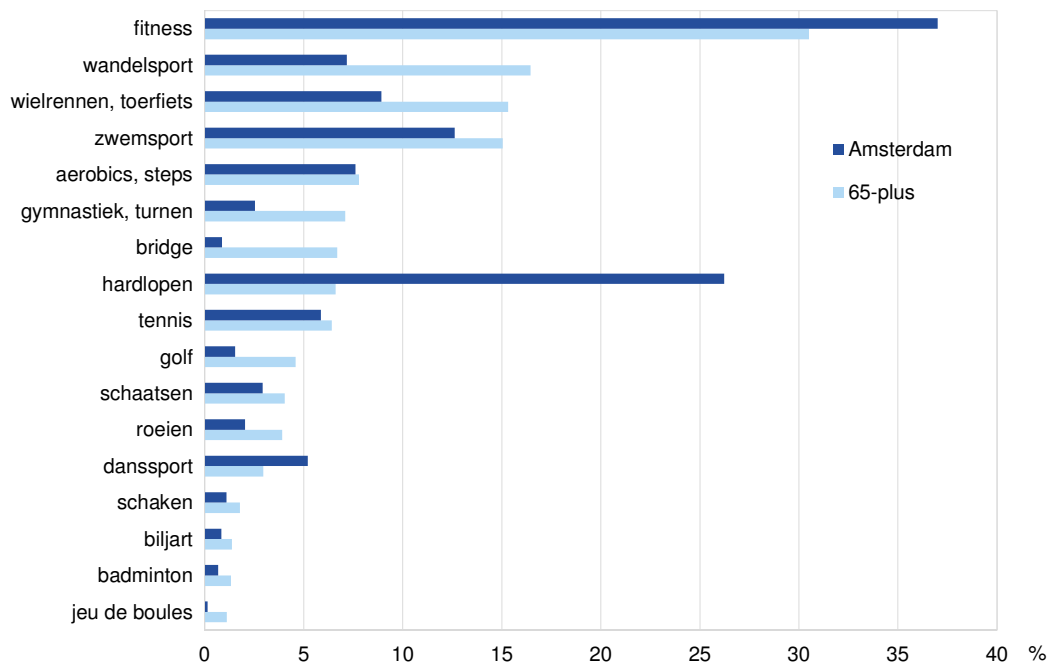
In Nieuw-West wordt verhoudingsgewijs het vaakst gevoetbald. In dit stadsdeel wonen veel Turkse en Marokkaanse Amsterdammers. De zwemsport staat in alle stadsdelen op de derde of vierde plaats. In Noord, Oost en Zuid is wandelen daarnaast populair, gefietst wordt er in Centrum, West, Zuid en Zuidoost.

Figuur 1.14 Top vijf van meest beoefende sporten naar stadsdeel, 2013 (procenten van sporters)

Sporters van 65 jaar en ouder hebben andere voorkeuren voor sporten (figuur 1.15). Fitness is ook onder 65-plussers de populairste sport. Daarnaast doen ouderen veel minder vaak aan hardlopen, maar wandelen, fietsen en zwemmen beoefenen ze vaker dan gemiddeld in Amsterdam. Ook bridge en gymnastiek zijn onder 65-plussers populair.

Figuur 1.15 Meest beoefende sporten, 2013 (procenten van de sportende bevolking) *

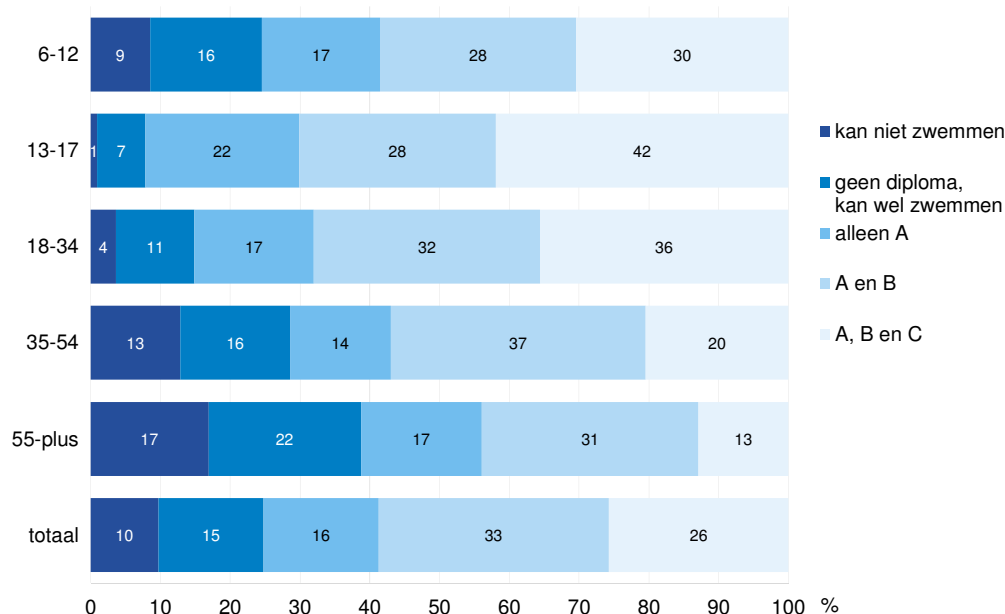
* Sporten die door minder dan 1% van de sportende 65-plussers worden beoefend, zijn niet opgenomen.

1.4 Een op de tien Amsterdammers kan niet zwemmen

In 2006 en 2009 had 68% van alle Amsterdammers van 6 jaar en ouder minimaal zwemdiploma A, 32% had geen zwemdiploma. Inmiddels is het aandeel stadsbewoners met minimaal een A-diploma toegenomen tot 75%. Een kwart heeft geen diploma (25%). Deze laatste groep valt onder te verdelen in een groep Amsterdammers die geen diploma heeft maar wél kan zwemmen (15%) en een groep die geen diploma heeft en ook daadwerkelijk niet kan zwemmen (10%). In 2009 kon 14% niet zwemmen.

Van de Amsterdammers die niet kunnen zwemmen volgt 4% op dit moment zwemles. Dit zijn grotendeels jonge kinderen. Van de kinderen van 6-12 jaar die nog niet kunnen zwemmen, zit ruim eenderde op zwemles.

Figuur 1.16 Aandeel Amsterdammers met een zwemdiploma naar leeftijd, 2013

Van de jongeren in de leeftijd van 13-17 jaar kan nagenoeg iedereen zwemmen. Bij hen zien we ook de meeste zwemdiploma's: 92% van de jongeren van 13-17 jaar heeft een zwemdiploma.⁶ Ook veel jongvolwassenen van 18-35 jaar hebben een of meer zwemdiploma's. Bij de oudste leeftijdsgroep is het aandeel dat zonder diploma zwemt het grootst. Daarnaast zien we bij hen het grootste aandeel dat het zwemmen niet machtig is.

⁶ Tussen stadsdelen en schoolbesturen is een beleidsdoelstelling afgesproken dat 95% van de leerlingen aan het einde van groep 8 een zwemdiploma moet hebben behaald. Uit cijfers van de scholen blijkt dat dit percentage momenteel op 93% ligt. Uit de cijfers van de Sportmonitor komt dus naar voren dat 92% van de Amsterdamse jongeren van 13-17 jaar een zwemdiploma heeft. Uitsplitsing naar leeftijdsjaar lijkt er op te duiden dat dit aandeel binnen deze leeftijdsklasse nog varieert met de leeftijd: van de kinderen van 13 jaar heeft 91,2% een zwemdiploma, van 14 jaar 91,6%, van 15 jaar 93,6% en van 16 jaar 94,4%. Deze resultaten zijn echter weinig betrouwbaar vanwege het geringe aantal respondenten per leeftijdsjaar.

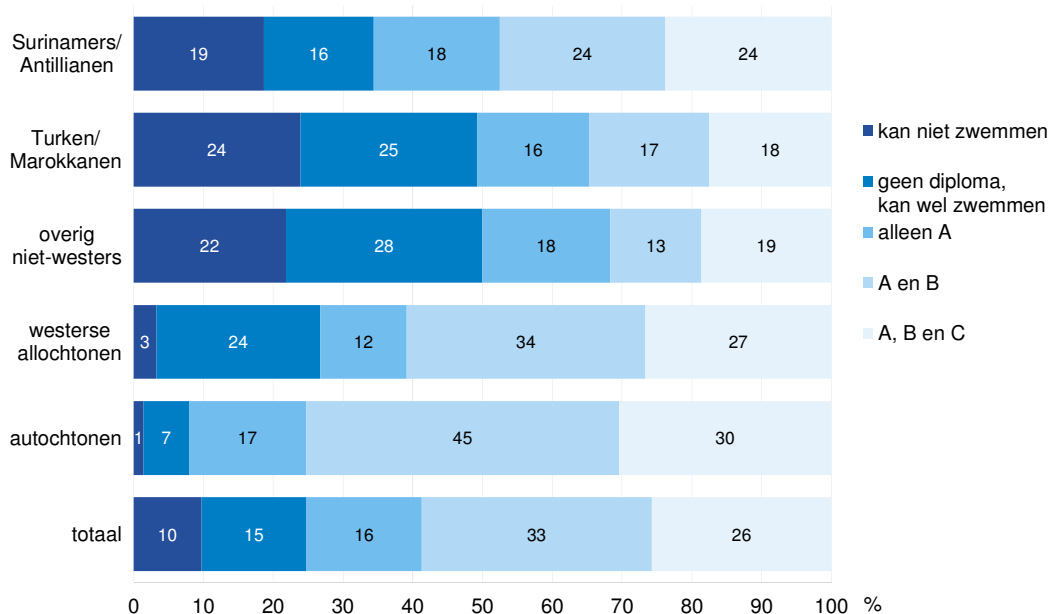
Het aandeel 6-17 jarigen dat een zwemdiploma heeft is in de afgelopen tien jaar gestegen van 64% naar 82% (zie tabel 1.17). Daarentegen is het aandeel 6-17 jarigen dat op het moment van meting bezig is met zwemles in die tien jaar gedaald van 28% naar 18%. Deze dalende trend komt mogelijk doordat het aantal basisscholen in Amsterdam dat meedoet aan schoolzwemmen afneemt. Het zou ook kunnen zijn dat de periode waarin kinderen op zwemles zitten steeds korter wordt, door het aanbod van snelcursussen of doordat zij minder vaak doorgaan voor hogere zwemdiploma's.

Tabel 1.17 Aandeel 6-17 jarigen met zwemdiploma en met zwemles, 2003-2013 (procenten)

	2003	2006	2009	2013
heeft zwemdiploma	64	70	77	82
zit nu op zwemles	28	23	19	18

Autochtonen hebben vaker een zwemdiploma dan allochtone Amsterdammers (figuur 1.18). Van de autochtonen heeft een ruime meerderheid van 92% een zwemdiploma, terwijl slechts 1% niet kan zwemmen; de overige 7% heeft (nog) geen zwemdiploma. Van de Turkse, Marokkaanse en overig niet-westerse Amsterdammers heeft de helft een zwemdiploma. Vergeleken met hen hebben Surinaamse en Antilliaanse Amsterdammers vaker een zwemdiploma (65%). Het aandeel dat niet kan zwemmen is met 24% het grootst onder Turkse en Marokkaanse Amsterdammers; in 2009 kon een op de drie Turkse en Marokkaanse Amsterdammers niet zwemmen (34%).

Figuur 1.18 Aandeel Amsterdammers met een zwemdiploma naar herkomstgroep, 2013

Tabel 1.19 geeft het aandeel Amsterdammers dat een zwemdiploma bezit voor verschillende groepen in de stad. De verschillen tussen mannen en vrouwen zijn klein: onder de 18 jaar hebben meisjes net iets vaker een zwemdiploma, bij volwassenen zijn er

juist iets meer mannen met een diploma. Turkse en Marokkaanse volwassenen en volwassenen met een overig niet-westerse achtergrond hebben het minst vaak een zwemdiploma: bij jongeren onder de 18 jaar ligt dit aandeel al veel hoger. Vooral volwassen allochtonen van de eerste generatie hebben geen diploma. Hoe lager het opleidingsniveau, hoe minder vaak er een zwemdiploma is. In de stadsdelen Centrum en Zuid (waar de meeste autochtonen en westerse allochtonen wonen) is het zwemdiploma-bezit het hoogst, in Nieuw-West en Zuidoost het laagst.

Tabel 1.19 Aandeel Amsterdammers met zwemdiploma naar achtergrondkenmerken, 2013 (procenten)

	<18	18+	totaal
man	81	76	77
vrouw	83	73	74
Surinaams/Antilliaans	81	63	66
Turks/Marokkaans	70	46	51
overig niet-westers	77	45	50
westerse allochtonen	85	72	73
autochtonen	92	92	92
1 ^e generatie allochtonen	68	39	40
2 ^e generatie allochtonen	77	83	81
autochtonen	92	92	92
laag opleidingsniveau		51	
middelbaar opleidingsniveau		82	
hoog opleidingsniveau		87	
Centrum	92	87	88
Zuid	89	83	83
Oost	84	82	82
West	78	75	75
Noord	81	69	71
Nieuw-West	78	64	66
Zuidoost	74	64	65
Amsterdam	82	74	75

2 Organisatieverband

In dit hoofdstuk wordt gekeken hoe de Amsterdammers sporten: doen zij dit bij een sportvereniging, bij een sportschool of op een andere manier? Tevens wordt ingegaan op de manier waarop ze aan sport doen, bijvoorbeeld in de vorm van competitie of trainingen, en de plek waar ze dit doen. Tot slot wordt gekeken naar de kosten van sport, het gebruik van de Stadspas voor sportbeoefening en het verrichten van vrijwilligerswerk.

2.1 Vooral jongeren lid van een sportvereniging

Van *alle* Amsterdammers van 6 jaar en ouder, dus inclusief degenen die niet sporten, is 26% lid van een sportvereniging. Een sportschool of fitnesscentrum valt daarbij niet onder een sportvereniging. Bij jongeren onder de 18 jaar bedraagt dit percentage 55%, terwijl dit voor volwassenen 22% is. Deze percentages zijn gebaseerd op een *brede* definitie van lidmaatschap. Het is mogelijk lid te zijn zonder zelf de sport actief te beoefenen, bijvoorbeeld als bestuurslid of bij 'slapend' lidmaatschap vanwege langdurige afwezigheid (door ziekte, blessure, zwangerschap etc.). Indien we alleen kijken naar *actief* lidmaatschap voor de meest beoefende sport, dan valt dit percentage wat lager uit, namelijk 19% (zie tabel 1.1 in hoofdstuk 1). Ook hier zijn jongeren vaker lid van een vereniging: 52% versus 14% bij de volwassenen.

Tabel 2.1 geeft voor beide definities het aandeel Amsterdammers dat lid is van een sportvereniging voor verschillende groepen. Jongens en mannen zijn vaker lid van een vereniging dan meisjes en vrouwen, Turkse en Marokkaanse Amsterdammers zijn het minst vaak lid, net als allochtonen van de eerste generatie. Ook hier geldt: hoe hoger het opleidingsniveau, hoe vaker men lid is van een sportvereniging. De meeste lidmaatschappen zijn te vinden in de stadsdelen Centrum, Oost en Zuid, de minste in Nieuw-West.

Zoals gezegd sport 52% van de Amsterdamse kinderen van 6-17 jaar bij een sportvereniging. Als we het sporten bij een sportschool of andere commerciële sportaanbieder meetellen, dan komt dit percentage op 61% uit. In stadsdeel Centrum sport 78% van de kinderen van 6-17 jaar bij een sportvereniging, sportschool of andere commerciële sportaanbieder. Voor de stadsdelen Zuid, Oost, Noord, Nieuw-West, West en Zuidoost ligt dit percentage op respectievelijk 75%, 70%, 54%, 54%, 53% en 51%.

Van de volwassen Amsterdammers van 18 jaar en ouder sport 39% bij een sportvereniging, sportschool of andere commerciële sportaanbieder. Voor de stadsdelen Centrum, Zuid, Oost, Noord, Nieuw-West, West en Zuidoost liggen deze percentages op respectievelijk 43%, 47%, 49%, 35%, 30%, 38% en 36%.

In de volgende paragraaf wordt nader ingegaan op de verschillende organisatieverbanden waarin sporters hun sport beoefenen.

Tabel 2.1 Aandeel Amsterdammers dat lid is van een sportvereniging naar achtergrondkenmerken, 2013 (procenten)

	brede definitie lidmaatschap			actief lidmaatschap		
	<18	18+	totaal	<18	18+	totaal
man	63	26	31	61	17	23
vrouw	48	18	21	43	12	15
Surinaams/Antilliaans	43	16	20	43	13	17
Turks/Marokkaans	32	9	14	30	8	13
overig niet-westers	45	17	21	41	10	15
westerse allochtonen	64	24	28	60	15	20
autochtonen	79	27	32	74	18	23
1 ^e generatie allochtonen	31	13	13	25	8	9
2 ^e generatie allochtonen	43	21	28	41	16	24
autochtonen	79	27	32	74	18	23
laag opleidingsniveau		13			8	
middelbaar opleidingsniveau		22			16	
hoog opleidingsniveau		29			18	
Centrum	76	24	32	66	16	24
Oost	65	30	35	64	17	24
Zuid	71	27	31	66	18	23
West	50	24	28	46	15	19
Noord	50	16	20	46	14	18
Zuidoost	41	19	21	42	14	17
Nieuw-West	41	13	17	39	8	12
Amsterdam	55	22	26	52	14	19

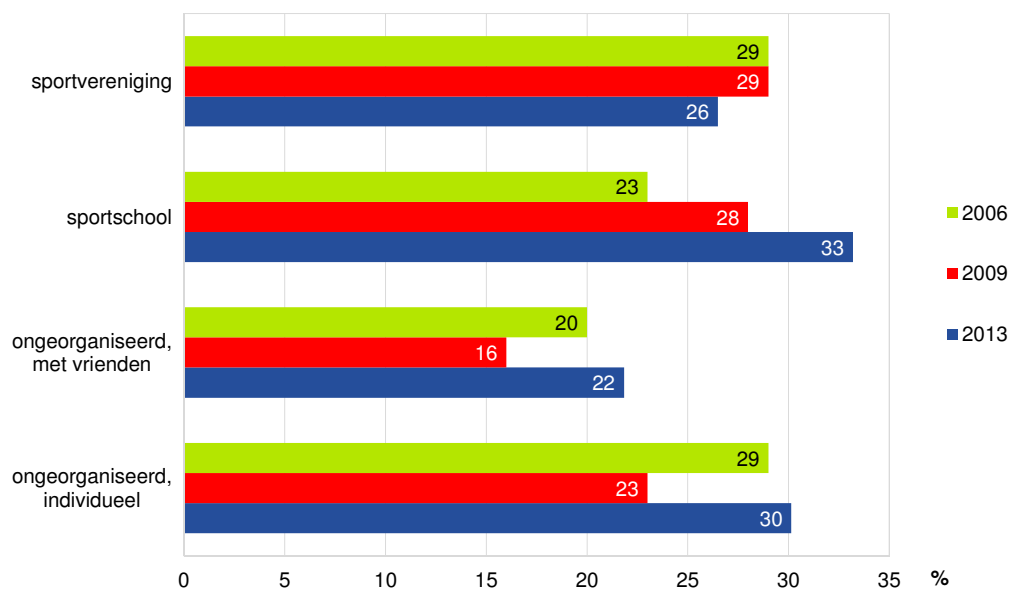
2.2 Sporten buiten verenigingsverband populairder geworden

In paragraaf 2.1 is bekeken welk deel van de Amsterdamse bevolking lid is van een sportvereniging. In de volgende paragrafen richten we ons alleen op het *sportende* deel van de bevolking en bekijken we op welke wijze zij hun meest beoefende sport beoefenen.

Het aandeel sporters dat bij een sportschool of fitnesscentrum sport laat al jarenlang een stijgende trend zien en is verder toegenomen tot 33% (figuur 2.2). Het aandeel van de sporters dat als lid van een sportvereniging sport is daarentegen afgenomen tot 26%. Het marktaandeel van de sportschool is met andere woorden toegenomen, en dit lijkt enigszins ten koste te gaan van het marktaandeel van de sportvereniging. Daarnaast wordt er

nu ook vaker ongeorganiseerd gesport, hetzij individueel, hetzij samen met vrienden, familie, gezin of collega's (30% en 22% respectievelijk).⁷

Figuur 2.2 Organisatieverband waarin gesport wordt (meest beoefende sport), 2006-2013 (procenten van de sportende bevolking, meerdere antwoorden mogelijk)

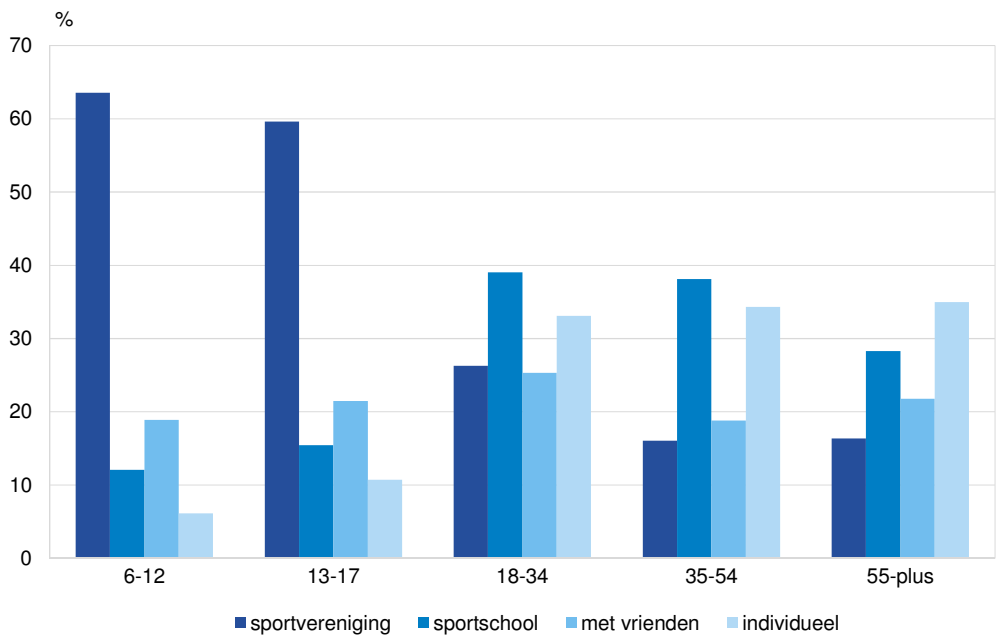
Omdat een sporter zijn of haar sport op verschillende manieren kan beoefenen, bijvoorbeeld zowel bij een vereniging als ongeorganiseerd met vrienden, kunnen de percentages in figuur 2.2 optellen tot boven de 100%. In 2013 komt de som van de percentages hoger uit dan in voorgaande jaren. Dit duidt erop dat sporters meer dan voorheen in verschillende organisatieverbanden hun sport beoefenen.

In de figuren 2.3 en 2.4 op de volgende pagina is het organisatieverband waarin men sport uitgesplitst naar leeftijdsklasse en etnische groep. Vooral jongeren sporten bij een vereniging, volwassenen tot 55 jaar gaan vaker naar de sportschool, en ouderen sporten het vaakst individueel. Het aandeel sporters dat ongeorganiseerd met vrienden sport varieert voor de vijf leeftijdsgroepen in figuur 2.3 tussen de 19% en 25%. Het verband waarin 65-plussers sporten wijkt weinig af van 55-plussers.

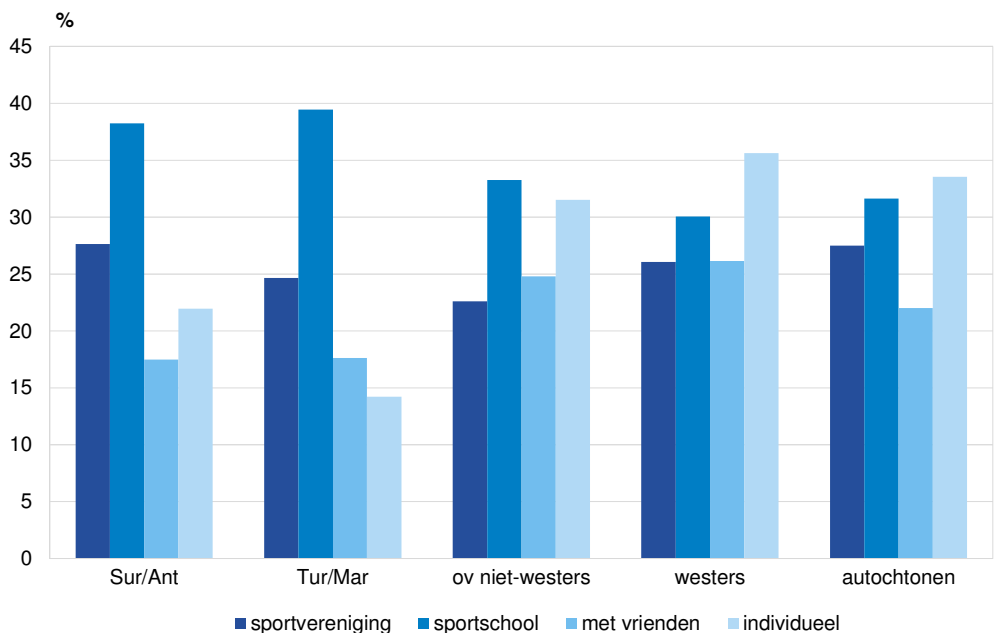
Surinaamse, Antilliaanse, Turkse en Marokkaanse sporters sporten het vaakst bij een sportschool. Amsterdammers van overig niet-westerse of westerse komaf sporten relatief vaker ongeorganiseerd, met vrienden of individueel. Het aandeel sporters dat bij een sportvereniging sport varieert tussen de 23% en 28%.

⁷ Een minderheid van de respondenten geeft aan (ook nog) in een ander verband te sporten, bijvoorbeeld in het kader van bedrijfssport of sportbuurtwerk of als deelnemer van een georganiseerd sportevenement. Omdat deze organisatieverbanden slechts weinig voorkomen, zijn zij verder buiten beschouwing gelaten.

Figuur 2.3 Organisatieverband waarin gesport wordt naar leeftijdsgroep (meest beoefende sport), 2013

Figuur 2.4 Organisatieverband waarin gesport wordt naar herkomstsgroep (meest beoefende sport), 2013

Tabel 2.5 op de volgende pagina toont het organisatieverband van de sporters in de leeftijd van 6-17 jaar. Tabel 2.6 geeft dit voor de sporters van 18 jaar en ouder. Omdat een sporter op verschillende manieren zijn of haar sport kan beoefenen, kunnen zoals gezegd de percentages per groep opsommen tot boven de 100%.

Jongens in de leeftijd van 6-17 jaar sporten vaker dan meisjes van die leeftijd bij een sportvereniging of sporten ongeorganiseerd met vrienden. Meisjes gaan wat vaker naar de sportschool. Niet-westerse allochtone jeugd sport het minst bij een sportvereniging, terwijl autochtone kinderen minder vaak op de sportschool te vinden zijn. Kinderen die zelf in het buitenland zijn geboren (1^e generatie allochtonen) sporten vaker individueel.

In de stadsdelen Zuid, Oost en Centrum sporten (veel) meer kinderen bij een sportvereniging dan in de stadsdelen Zuidoost en Nieuw-West (circa 70% versus 50%). Stadsdeel West en Noord nemen hier een middenpositie in (rond de 60%). In Oost en West wordt er het vaakst ook ongeorganiseerd met vrienden gesport (bijna een kwart), terwijl dat in Nieuw-West het laagst is (14%). Hier wordt het vaakst bij een sportschool gesport (23%).

Tabel 2.5 Organisatieverband waarin gesport wordt naar achtergrondkenmerken (meest beoefende sport) voor 6-17 jarigen, 2013 (procenten van de sportende bevolking, meerdere antwoorden mogelijk)

6-17 jaar	sportvereniging	sportschool	met vrienden	individueel
jongens	69	10	24	8
meisjes	54	18	15	8
autochtonen	77	9	20	8
westerse allochtonen	68	17	17	6
niet-westerse allochtonen	48	16	20	8
1 ^e generatie allochtonen	34	20	20	14
2 ^e generatie allochtonen	54	16	20	7
autochtonen	77	9	20	8
Centrum	68	13	21	11
West	61	11	23	8
Nieuw-West	51	23	14	8
Zuid	70	11	17	8
Oost	71	10	24	8
Noord	58	11	19	5
Zuidoost	52	13	20	6
Amsterdam	62	13	20	8

Ook bij de volwassenen sporten mannen vaker dan vrouwen bij een sportvereniging of met vrienden (tabel 2.6). Daarnaast sporten ze ook vaker individueel. Vrouwen sporten vaker bij een sportschool.

Niet-westerse allochtonen, van beide generaties, sporten het vaakst bij een sportschool, terwijl autochtone volwassen Amsterdammers het vaakst individueel sporten. Er treden niet veel verschillen in het sporten op tussen de opleidingsniveaus, met dien verstande dat hoogopgeleiden vaker individueel sporten. Volwassenen in Oost en Zuidoost sporten relatief vaker bij een sportschool, in Nieuw-West doet men dat het minst als lid van een vereniging.

Tabel 2.6 Organisatieverband waarin gesport wordt naar achtergrondkenmerken (meest beoefende sport) voor 18-plussers, 2013 (procenten van de sportende bevolking, meerdere antwoorden mogelijk)

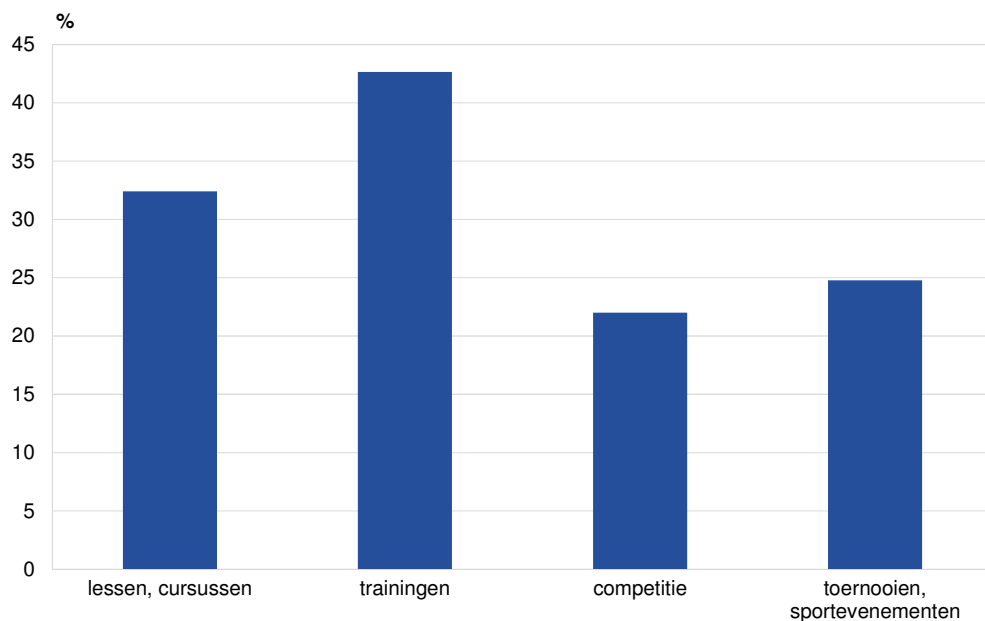
18 jaar en ouder	sportvereniging	sportschool	met vrienden	individueel
mannen	23	33	26	37
vrouwen	18	40	19	31
autochtonen	22	34	22	37
westerse allochtonen	20	32	27	40
niet-westerse allochtonen	18	43	20	26
1 ^e generatie allochtonen	15	39	22	32
2 ^e generatie allochtonen	25	41	22	27
autochtonen	22	34	22	37
laag opleidingsniveau	17	38	21	26
middelbaar opleidingsniveau	22	38	21	30
hoog opleidingsniveau	21	36	23	39
Centrum	20	33	27	36
West	21	33	22	35
Nieuw-West	14	37	20	34
Zuid	22	36	24	34
Oost	20	41	27	40
Noord	23	36	18	29
Zuidoost	24	39	15	26
Amsterdam	20	37	22	34

2.3 Veel sporters nemen deel aan trainingen

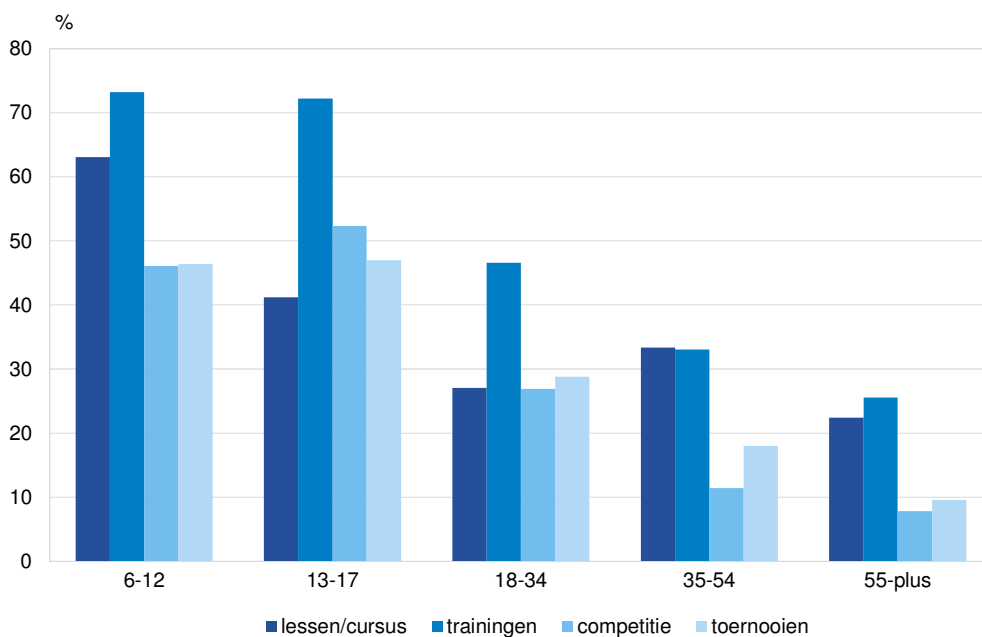
In het afgelopen jaar heeft 43% van alle regelmatige sporters in Amsterdam deelgenomen aan trainingen en 32% aan lessen of cursussen (voor zijn of haar meest beoefende sport). Daarnaast heeft 22% deelgenomen aan competitie en 25% aan toernooien of sportevenementen. In 2009 waren de cijfers nagenoeg vergelijkbaar.

Kinderen en jongeren nemen vaker deel aan training, competitie en toernooien dan volwassenen. De allerjongste sporters volgen het vaakst lessen of een cursus.

Figuur 2.7 Deelnamevorm van de meest beoefende sport, 2013 (procenten van de sportende bevolking)

Figuur 2.8 Deelnamevorm naar leeftijdsgroep, 2013 (procenten van de sportende bevolking)

Bij de sportende jeugd volgen evenveel jongens als meisjes lessen of trainingen. Wel is het zo dat jongens vaker aan competities en toernooien meedoen. Ook volwassen mannen doen dat vaker dan vrouwen.

Niet-westerse allochtone Amsterdammers, zowel jong als volwassen, volgen minder vaak lessen en trainingen en nemen minder vaak deel aan toernooien en competities. Bij allochtonen van de eerste generatie zijn de percentages nog lager. Datzelfde beeld zien

we bij laagopgeleiden: verhoudingsgewijs nemen zij het minst deel aan lessen en competitie.

In Nieuw-West is de sportdeelname aan beide vormen het laagst bij zowel de jeugd als de volwassenen, hoewel er in Zuidoost net iets minder vaak door volwassenen wordt deelgenomen aan toernooien en competitie.

Tabel 2.9 Deelnamevorm naar achtergrondkenmerken, 2013 (procenten van de sportende bevolking)

	< 18 jaar		18+	
	lessen/ trainingen	competitie/ toernooien	lessen/ trainingen	competitie/ toernooien
mannen	88	65	46	31
vrouwen	88	47	51	21
autochtonen	93	67	50	28
westerse allochtonen	92	62	47	31
niet-westerse allochtonen	83	47	47	21
1 ^e generatie allochtonen	68	40	43	15
2 ^e generatie allochtonen	86	50	52	36
autochtonen	93	67	50	28
laag opleidingsniveau			44	19
middelbaar opleidingsniveau			49	26
hoog opleidingsniveau			50	29
Centrum	93	62	50	24
West	87	58	50	31
Nieuw-West	81	48	38	20
Zuid	93	61	50	29
Oost	89	59	53	32
Noord	85	58	46	22
Zuidoost	87	51	52	17
Amsterdam	88	57	49	26

2.4 Veel Amsterdammers sporten in eigen stadsdeel

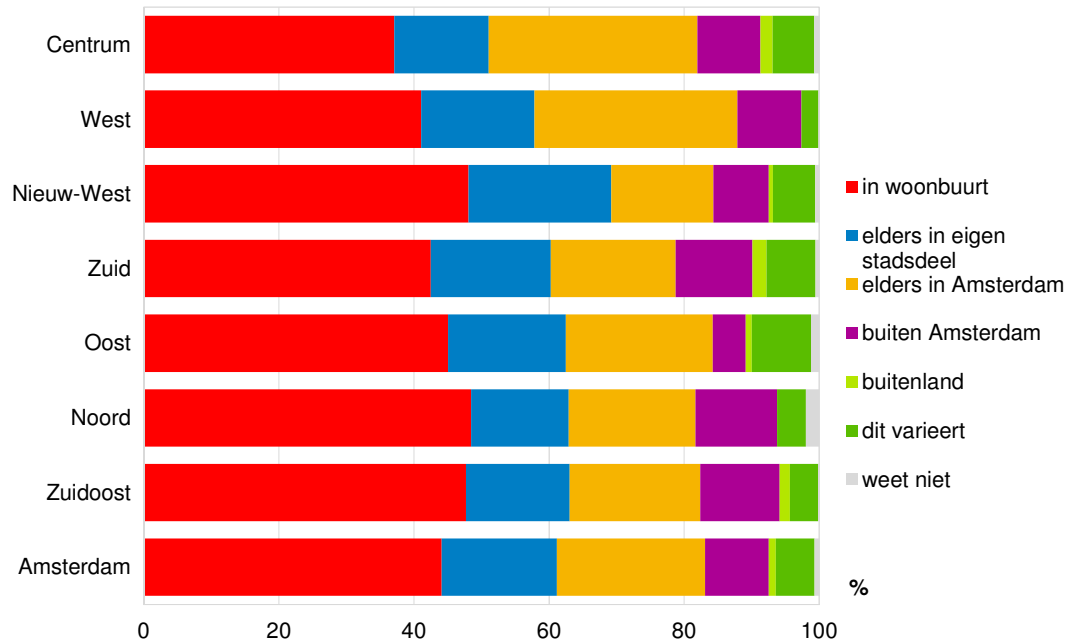
In 2013 beoefent 44% van de sportende Amsterdammers hun sport meestal in de eigen *woonbuurt*; 17% sport *elders* in het eigen stadsdeel en nog eens 23% sport *elders* in Amsterdam. In 2009 sportte 41% in de eigen woonbuurt, 16% deed dat elders in het eigen stadsdeel en 23% ging naar een ander deel van de stad. Stadsdelen waar sporters vaak naar toegaan om hun sport te beoefenen zijn Zuid en Oost.⁸

⁸ De steekproefomvang is te klein om per stadsdeel te kijken in welk stadsdeel men sport indien dit niet in het eigen stadsdeel is.

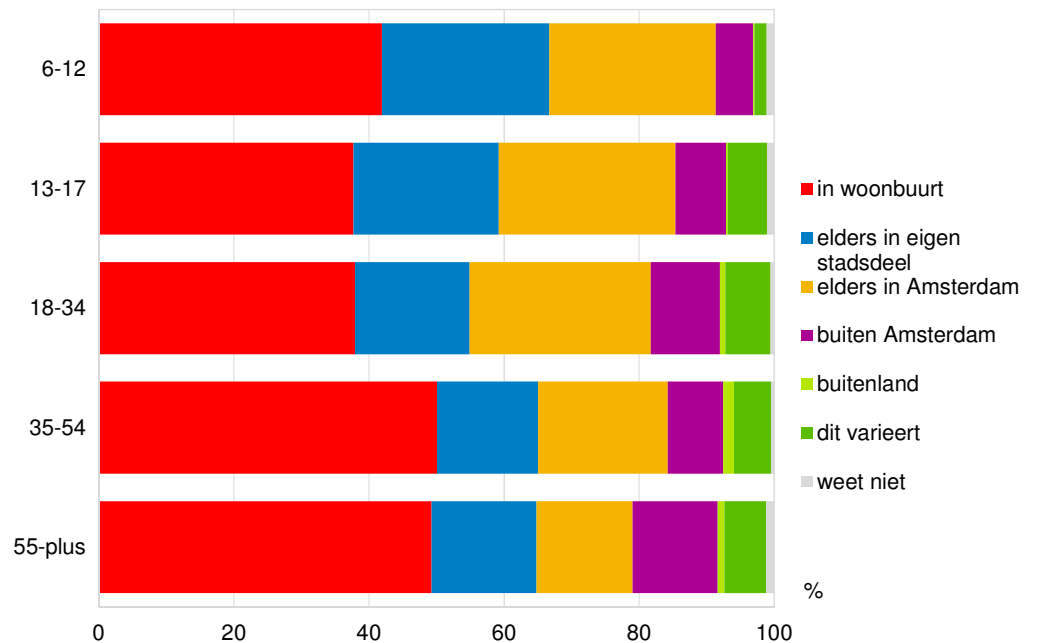
Bewoners van de stadsdelen Centrum, West en Zuid sporten minder vaak in de eigen buurt of in het eigen stadsdeel. Bewoners van Noord, Zuid en Zuidoost sporten wat vaker buiten de stad.

Sporters van 35 jaar en ouder sporten relatief vaak in de eigen woonbuurt. Jongere sporters beoefenen hun sport vaker in een ander stadsdeel.

Figuur 2.10 Plek waar gesport wordt naar stadsdeel (meest beoefende sport), 2013 (procenten)

Figuur 2.11 Plek waar gesport wordt naar leeftijdsgroep (meest beoefende sport), 2013 (procenten)

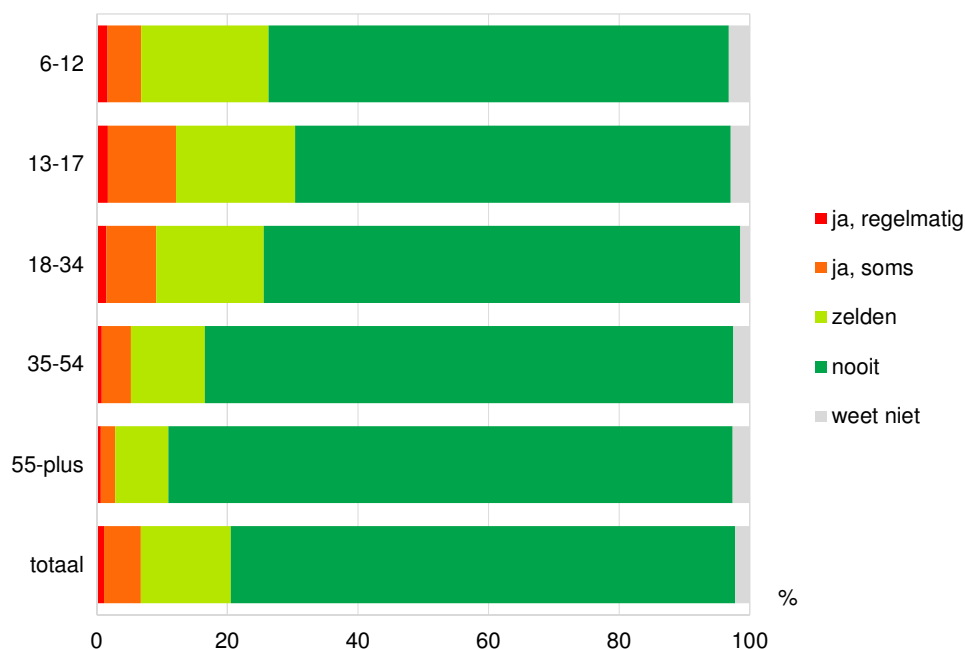

2.5 Agressie op het veld speelt vooral bij jongeren

Volgens 1% van de sporters hangt er *regelmatig* een agressieve sfeer op of rond de plekken waar zij hun sport beoefenen, volgens 6% is dat *soms* het geval. Jongeren, en dan vooral uit de leeftijd van 13-17 jaar, geven dat vaker aan dan ouderen. Een meerderheid van 77% ervaart nooit een agressieve sfeer bij de sportbeoefening.

Degenen die vinden dat er *soms* of *regelmatig* sprake is van een agressieve sfeer geven aan dat deze verruwing zowel op het veld (door sporters zelf) als rond het veld (door anderen zoals toeschouwers, begeleiders of ouders langs de lijn) kan voorkomen.

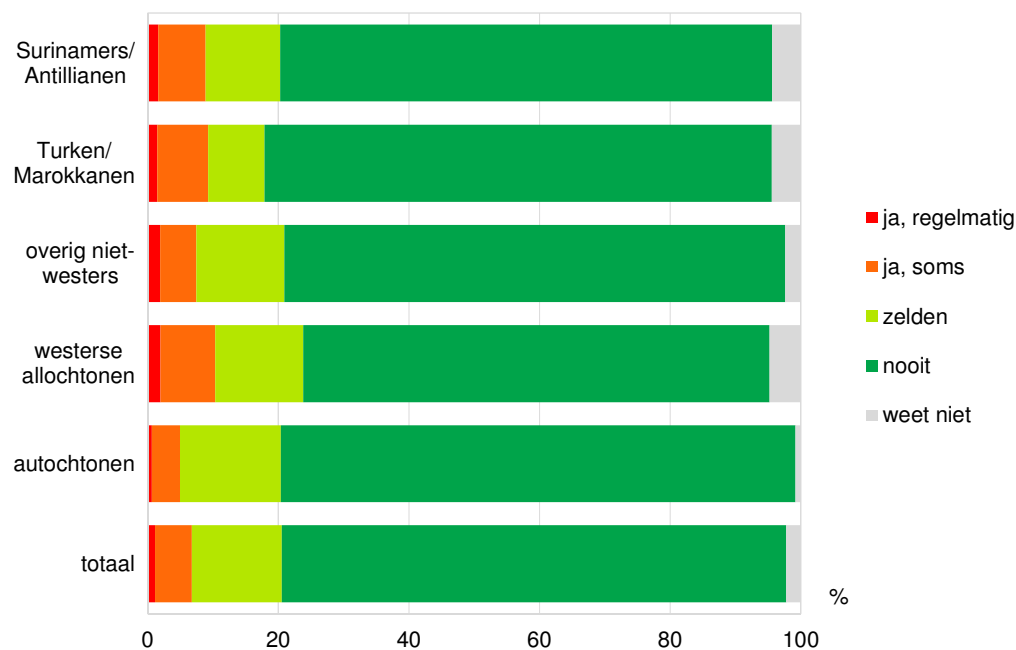
Figuur 2.12 Agressieve sfeer op of rond de sportplek naar leeftijdsgroep, 2013 (procenten van sporters)

Verhoudingsgewijs vinden Surinaamse, Antilliaanse, Turkse en Marokkaanse Amsterdammers en westerse allochtonen wat vaker dat er een agressieve sfeer rond de sportbeoefening is (figuur 2.13).

Jongens en mannen geven vaker dan meisjes en vrouwen aan dat er een agressieve sfeer rond de sportplek hangt (tabel 2.14). Zoals eerder gezegd geven jongeren vaker aan dat er sprake is van een agressieve sfeer, met uitzondering van sporters uit stadsdeel Nieuw-West: hier vinden volwassenen juist vaker dat er een agressieve sfeer rond de sportplek hangt. Autochtone Amsterdammers en hoogopgeleiden ervaren deze agressie minder vaak. Sporters uit stadsdeel Zuid signaleren ook minder vaak een agressieve sfeer rondom de sportbeoefening.

Figuur 2.13 Agressieve sfeer op of rond sportplek naar herkomstgroep, 2013 (procenten van sporters)

Tabel 2.14 Agressieve sfeer op of rond de sportplek naar achtergrondkenmerken, 2013 (procenten)

	<18	18+	totaal
man	12	8	9
vrouw	5	4	4
autochtonen	8	5	5
westerse allochtonen	11	10	10
niet-westerse allochtonen	9	8	9
1 ^e generatie allochtonen	10	8	8
2 ^e generatie allochtonen	9	11	10
autochtonen	8	5	5
laag opleidingsniveau		8	
middelbaar opleidingsniveau		9	
hoog opleidingsniveau		4	
Noord	11	9	10
Zuidoost	8	8	8
West	11	7	7
Nieuw-West	5	8	7
Centrum	9	6	7
Oost	10	5	6
Zuid	8	4	4
Amsterdam	9	6	7

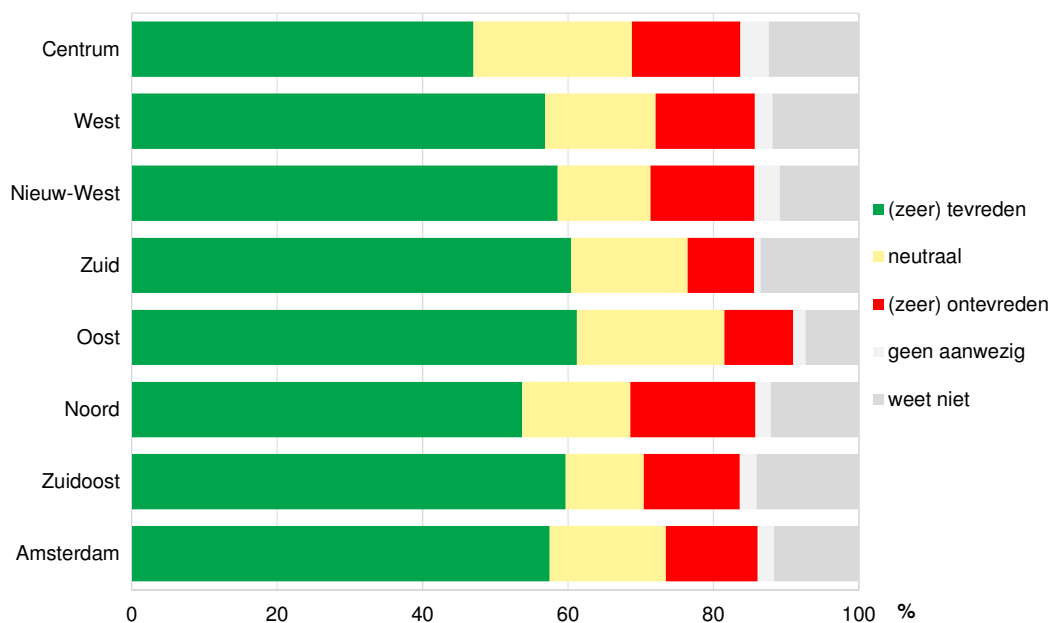
2.6 Zeventig procent tevreden over sportvoorzieningen in de stad

In totaal zijn zeven op de tien (70%) sportende Amsterdammers (zeer) tevreden over de sportvoorzieningen *in de stad*, 4% is (zeer) ontevreden. De anderen oordelen neutraal of weten het niet. Het aandeel tevreden en ontevreden Amsterdammers is daarmee gelijk gebleven ten opzichte van 2009. Het oordeel over de voorzieningen verschilt niet sterk als we naar de achtergrondkenmerken van de sporters kijken: laagopgeleide autochtonen blijken vaker ontevreden te zijn over de sportmogelijkheden in de stad. Ook in andere onderzoeken is deze groep vaak minder tevreden als naar hun oordeel over voorzieningen wordt gevraagd.

Over de sportvoorzieningen in de eigen *woonbuurt* is gemiddeld genomen 57% van de sporters tevreden. In 2009 lag dit iets hoger, namelijk 63%. Sporters uit stadsdeel Oost zijn het meest tevreden over de voorzieningen in de eigen buurt (61%), die in stadsdeel Centrum het minst (47%). Sporters uit de stadsdelen Zuidoost, Zuid en Nieuw-West zijn bijna net zo tevreden met de sportvoorzieningen in de buurt als in Oost (59% en 60%). Gemiddeld is 13% van de Amsterdamse sporters *ontevreden* over de sportmogelijkheden in de eigen buurt. In Noord is dit aandeel met 17% iets hoger.

Een vergelijkbaar beeld komt naar voren bij het oordeel over de sportvoorzieningen in het eigen *stadsdeel*. In totaal is gemiddeld 58% van de Amsterdamse sporters (zeer) tevreden tegen 61% in 2009. Ook hier zijn sporters uit stadsdeel Oost het meest tevreden (64%) en sporters uit Centrum het minst (50%). Gemiddeld is 11% (zeer) ontevreden, het meest in stadsdeel Noord (18%).

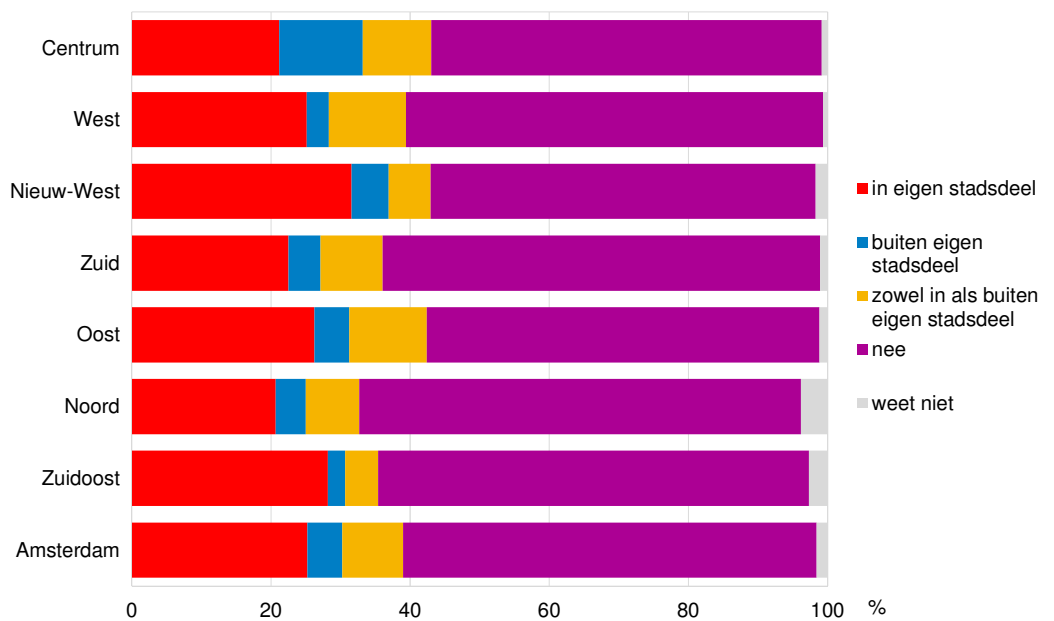
Figuur 2.15 Oordeel over sportvoorzieningen in de woonbuurt, 2013 (procenten van de sporters)

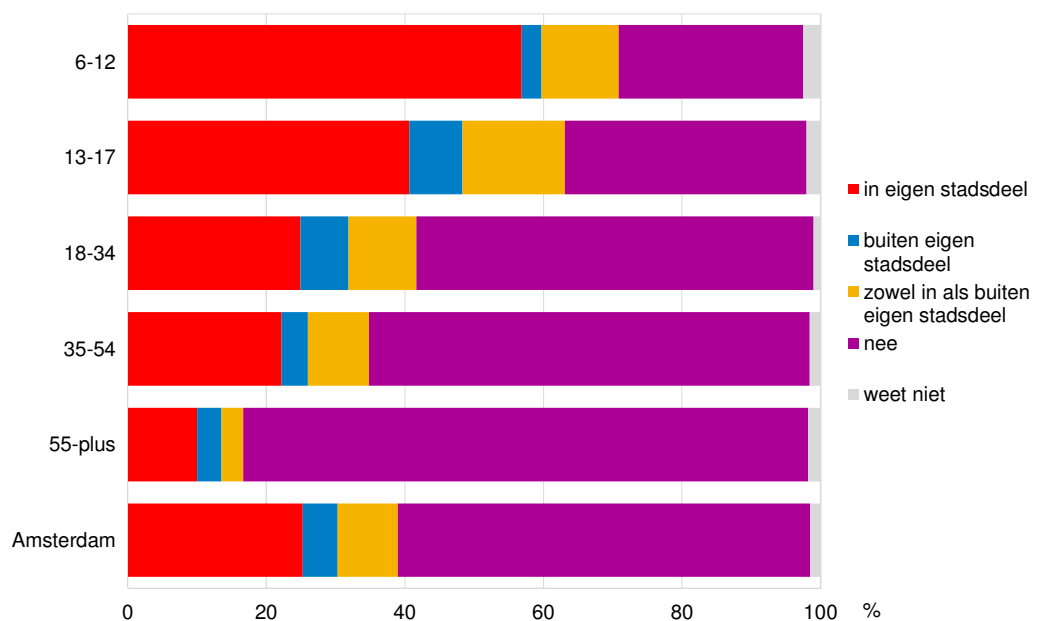
Veel sporters in Amsterdam maken gebruik van sportvoorzieningen in de openbare ruimte, zoals een basketbalpleintje, trapveldje met goals, voetbalkooi, halfpipe etc. (39%).

De meesten doen dat uitsluitend in het stadsdeel waar ze wonen (25%). Dit aandeel is het laagst in de stadsdelen Centrum en Noord (beide 21%) en het hoogst in Nieuw-West (32%). Bewoners van Centrum sporten vaker in de openbare ruimte buiten het eigen stadsdeel (12% versus 5% gemiddeld). Daarnaast sport 9% zowel in de openbare ruimte van het eigen stadsdeel als daarbuiten. Bewoners van Zuidoost sporten niet vaak in de openbare ruimte buiten het eigen stadsdeel.

Figuur 2.16 Gebruik van sportvoorzieningen in de openbare ruimte, 2013 (procenten van de sporters)

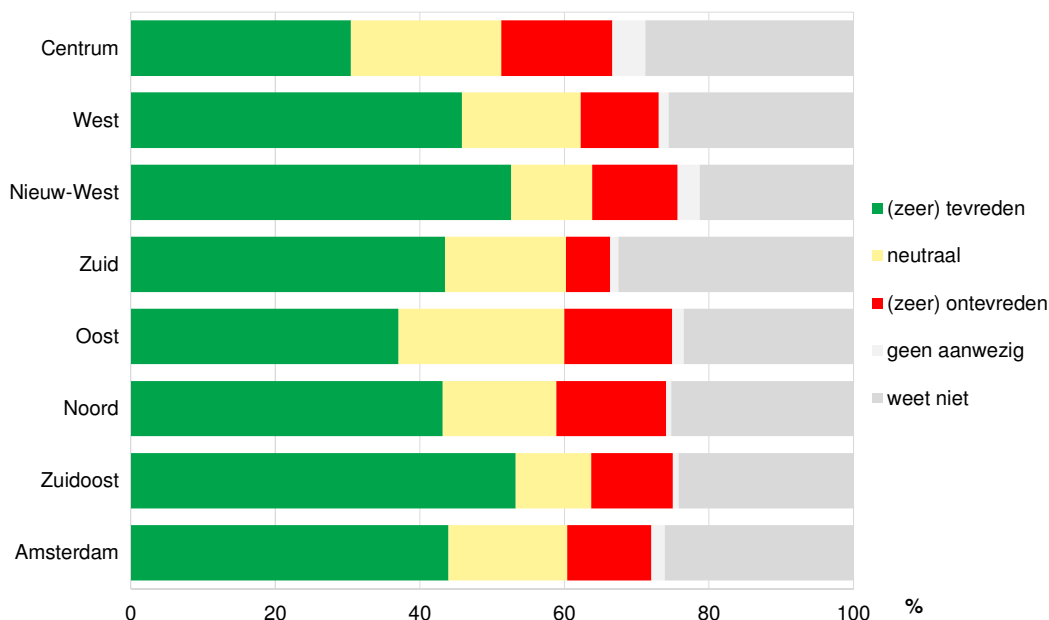
Figuur 2.17 Gebruik van sportvoorzieningen in de openbare ruimte naar leeftijdsgroep, 2013 (procenten van de sportende bevolking)

Het gebruik van sportvoorzieningen in de openbare ruimte is het grootst onder kinderen in de basisschoolleeftijd (figuur 2.17). Te denken valt aan sportveldjes en speeltuinen. Ook jongeren in de middelbare schoolleeftijd sporten vaak in de openbare ruimte, zowel in het eigen stadsdeel als daarbuiten.

Ruim vier van de tien sporters zijn (zeer) tevreden over de sportvoorzieningen in de openbare ruimte van het stadsdeel (44%). Dit oordeel kan zowel betrekking hebben op de kwantiteit als de kwaliteit van de sportvoorzieningen. Niet in alle stadsdelen is men even tevreden: zo is 30% van de sporters in stadsdeel Centrum tevreden over de sportvoorzieningen in de openbare ruimte, terwijl dat in Nieuw-West en Zuidoost 53% is. Ruim eentiende is ontevreden (12%). In stadsdeel Zuid is dit aandeel met 6% een stuk lager.

Figuur 2.18 Oordeel over sportvoorzieningen in de openbare ruimte van het stadsdeel, 2013 (procenten van de sportende bevolking)

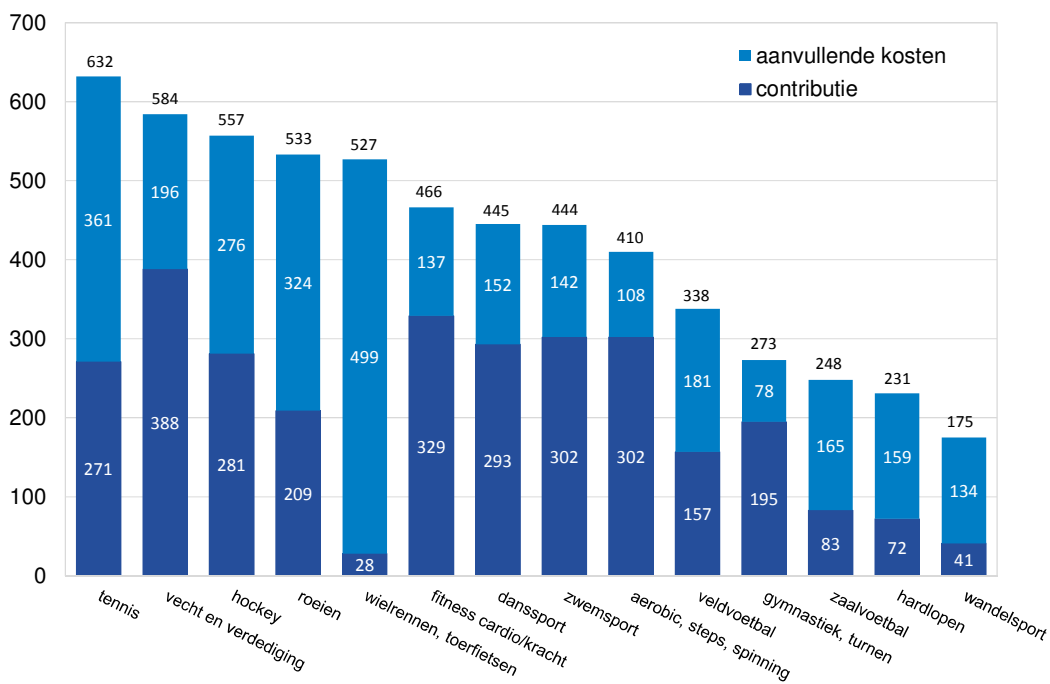
2.7 Kosten sportbeoefening iets gestegen

Gemiddeld zijn Amsterdammers die regelmatig sporten jaarlijks € 241 kwijt aan contributie of bijdrage voor hun meest beoefende sport (inclusief bondsbijdrage). In 2009 was dit € 237, een stijging van € 4. Aanvullende kosten, zoals kosten voor kleding, schoeisel, attributen en consumpties, zijn met € 21 toegenomen van € 187 naar € 208. Gemiddeld is men nu jaarlijks € 449 kwijt aan het sporten. Dat is € 25 meer dan in 2009, een stijging van 6%. Vergeleken met tien jaar geleden is men nu bijna 32% duurder uit (€ 108).

Ruim een kwart van de sporters betaalt geen kosten aan contributie of bijdrage voor zijn of haar meest beoefende sport. Dit aandeel is redelijk stabiel over de afgelopen tien jaar. Het betreft veelal sporters die hun sport in ongeorganiseerd verband beoefenen, zoals hardlopers en fietsers.

Tabel 2.19 Overzicht van de kosten per jaar van regelmatige sporters voor de sportbeoefening van de meest beoefende sport, 2003-2013

contributiekosten (procenten)	2003	2006	2009	2013
0 euro	27	29	27	27
1 – 49 euro	3	4	3	2
50 – 124 euro	14	12	10	9
125 – 249 euro	22	15	22	22
250 – 499 euro	16	17	19	22
500 euro of meer	10	15	15	12
weet niet	8	8	5	6
totaal	100	100	100	100
gemiddelde contributie	€ 181	€ 218	€ 237	€ 241
andere kosten gemiddeld	€ 160	€ 171	€ 187	€ 208
totale kosten gemiddeld	€ 341	€ 389	€ 424	€ 449

Figuur 2.20 Gemiddelde kosten per jaar van de meest beoefende sport (bedragen in euro's), 2013

De totale kosten voor de meest beoefende sport verschillen sterk per tak van sport. Tennis is net als in voorgaande jaren de duurste sport, gevolgd door vechten- en verdedigingssporten en hockey. Vechten- en verdedigingssport is met gemiddeld € 584 per jaar een dure sport geworden, waarbij men vooral veel geld aan contributie kwijt is.⁹ In de

⁹ In 2009 stond vechten- en verdedigingssport met gemiddeld € 404 nog op plaats 8. In die meting was het inclusief judo, in de huidige meting is judo echter als aparte sport in de vragenlijst opgenomen. Judo lijkt met € 315 een goedkopere sport, maar dit gemiddelde is niet op veel respondenten gebaseerd.

wielersport (waaronder wielrennen, mountainbiken en toerfietsen) is men juist veel geld kwijt aan aanvullende kosten. Dit zijn waarschijnlijk grotendeels kosten voor de aanschaf en het onderhoud van de fiets en voor fietskleding.

De wandelsport is de goedkoopste sport: gemiddeld is men € 175 kwijt waarvan de grootste kosten in kleding en schoeisel zitten. In figuur 2.20 zijn alleen die sporten weergegeven die door minimaal 25 respondenten het meest worden beoefend.

In 2006 en 2009 vond 28% van de sporters de contributie die zij moeten betalen hoog. Nu is dat 22%. Verder vindt 42% het contributiebedrag normaal en 16% het laag. Een op de vijf (21%) weet hier geen antwoord op te geven.

Tabel 2.21 Oordeel over bedrag voor contributie, 2013 (procenten van de sportende bevolking)

	hoog	normaal	laag	weet niet
man	22	42	14	22
vrouw	21	42	18	19
6-12 jaar	31	46	11	11
13-17 jaar	21	39	11	29
18-34 jaar	23	42	18	16
35-54 jaar	21	41	14	24
55-plus	15	42	18	26
Surinaams/Antilliaans	22	42	9	27
Turks/Marokkaans	28	35	11	27
overig niet-westers	31	30	12	27
westerse allochtonen	18	43	20	19
autochtonen	20	46	18	17
1 ^e generatie allochtonen	23	35	11	31
2 ^e generatie allochtonen	26	40	15	19
autochtonen	20	46	18	17
laag opleidingsniveau (18+)	17	39	15	30
middelbaar opleidingsniveau (18+)	21	39	18	22
hoog opleidingsniveau (18+)	21	45	17	17
Centrum	24	39	18	19
West	22	43	16	18
Nieuw-West	17	42	12	29
Zuid	22	44	17	18
Oost	26	44	13	18
Noord	17	44	20	19
Zuidoost	25	36	14	25
Amsterdam	22	42	16	21

Tabel 2.21 toont hoe verschillende groepen in de stad oordelen over de hoogte van de contributie of bijdrage die zij voor hun sport betalen. Relatief veel ouders van de kinderen van 6-12 jaar vinden het contributiebedrag voor de sport van hun kind hoog (31%). In de leeftijdsgroep van 55-75 jaar vinden weinig sporters de contributie hoog (15%). Amsterdammers van Turkse, Marokkaanse en overig niet-westerse herkomst vinden de sportbijdrage ook vaker hoog. Een groot deel van deze groep, vooral van de eerste generatie, weet hier geen oordeel over te geven. Het aandeel sporters dat zijn of haar sportbijdrage hoog vindt is het grootst in de stadsdelen Oost, Zuidoost en Centrum (rond de 25%).

2.8 Een op vijf gebruikt Stadspas voor het sporten

De Stadspas is er voor Amsterdammers die van een laag inkomen zoals bijvoorbeeld een uitkering moeten rondkomen en voor mensen van 65 jaar en ouder. Met de Stadspas kunnen ze gebruik maken van kortingsregelingen die sommige sportaanbieders hanteren.¹⁰ Van alle Amsterdammers met een Stadspas kan 55% tot de sporters worden gerekend. In 2009 was dit 50% en in 2006 59%.

Een op de vijf *sportende* Stadspasbezitters (20%) gebruikt de pas ook daadwerkelijk voor sportbeoefening. De dalende lijn van de afgelopen jaren lijkt zich door te zetten. In de vorige metingen gebruikte respectievelijk 23% (2009), 25% (2006), 28% (2003) en 33% (1999) de Stadspas om te sporten.

Verder maakt een op de negen *sportende* Stadspasbezitters (11%) gebruik van de maandelijkse Stadspaskortingsbonnen voor sportbeoefening.

2.9 Een op tien is vrijwilliger in de sport

Van alle Amsterdammers van 13 tot 75 jaar verricht 11% vrijwilligerswerk binnen de sport. Mannen doen dat iets vaker dan vrouwen. De vrijwilligersparticipatie is relatief hoog onder autochtonen (16%) en hoogopgeleiden (15%) en laag onder ouderen (7%), eerste generatie allochtonen (5%) en laagopgeleiden (8%). In Zuidoost is het aandeel sportvrijwilligers (7%) een stuk lager dan in de andere stadsdelen.

¹⁰ Volgens de website van Stadspas hebben de volgende inwoners van Amsterdam recht op de pas:

- 65 jaar of ouder;
- Wajong-uitkering;
- uitkering van de Dienst Werk en Inkomen (DWI) volgens de Wet Werk en Bijstand (WWB);
- geheel of gedeeltelijk kwijtschelding van de Gecombineerde aanslag van de Dienst Belastingen A'dam;
- uitkering van UWV (bijvoorbeeld WIA, IVA of WW), maar alleen als zij daarbij een toeslag ontvangen volgens de Toeslagenwet.

Bij de laatste drie groepen krijgen ook de partner en inwonende kinderen van 3-18 jaar een Stadspas.

Voor 65-plussers geldt dat ze met ingang van 2013 alleen van kortingsbonnen gebruik kunnen maken als ze een minimuminkomen hebben. Wel kunnen zij nog steeds van normale kortingsacties gebruik maken.

Tabel 2.22 Aandeel Amsterdammers van 13 jaar en ouder dat vrijwilligerswerk in de sport verricht

man	13
vrouw	10
6-12 jaar	niet gevraagd
13-17 jaar	15
18-34 jaar	12
35-54 jaar	14
55-plus	7
Surinaams/Antilliaans	9
Turks/Marokkaans	6
overig niet-westers	2
westerse allochtonen	11
autochtonen	16
1 ^e generatie allochtonen	5
2 ^e generatie allochtonen	10
autochtonen	16
laag opleidingsniveau (18+)	8
middelbaar opleidingsniveau (18+)	11
hoog opleidingsniveau (18+)	15
Centrum	14
West	11
Nieuw-West	12
Zuid	12
Oost	13
Noord	13
Zuidoost	7
Amsterdam	11

Van de vrijwilligers in de sport heeft het grootste deel een functie als trainer, coach, leider of geeft les (42%). Bijna een kwart werkt als scheidsrechter, grensrechter, lijnrechter of jury (22%). Een op de vijf helpt in de sportkantine (19%) en een op de tien vervult een bestuursfunctie (10%).

Tabel 2.23 Gebied, functie of werkzaamheden waarin men als vrijwilliger in de sport actief is, 2013 (procenten van de vrijwilligers van 13 jaar en ouder, meer antwoorden mogelijk)

trainer, coach, leider, lesgeven	42
scheidsrechter, grensrechter, lijnrechter of jury	22
bar- of kantinediensten	19
organisatie van wedstrijden of toernooien	17
organisatie van sociale activiteiten (bv. kamp, bingoavond, disco)	14
vervoer of andere ondersteunende werkzaamheden	13
bestuursfunctie	10
beheer / onderhoud / schoonmaak van materiaal of accommodatie	9
clubblad, nieuwsbrief, website	4
sponsoring	4
medische werkzaamheden (arts, fysiotherapeut, masseur)	2
anders	13
weet niet	2
totaal	100

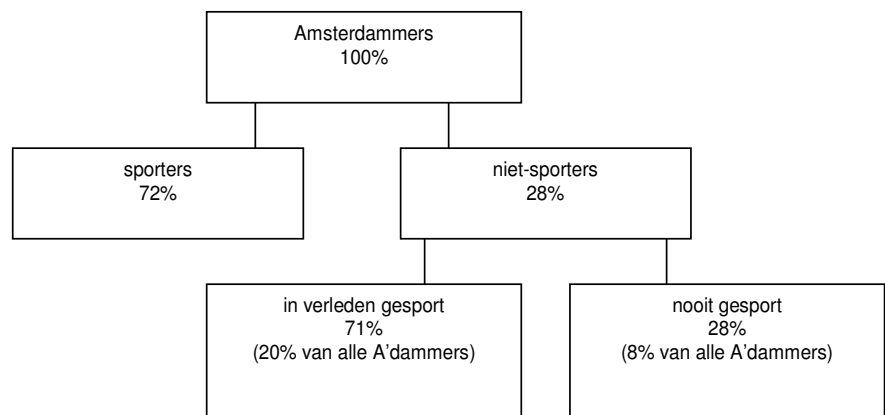
3 Non-participatie

In dit hoofdstuk staan de niet-sporters centraal. Welke Amsterdammers hebben het afgelopen jaar niet gesport en welke Amsterdammers hebben nog nooit aan sport gedaan? Gekeken wordt wat de redenen zijn om niet te sporten en wat er moet gebeuren zodat de niet-sporters in de toekomst wel (weer) gaan sporten.

3.1 Acht procent heeft nog nooit gesport

Ruim een kwart (28%) van de Amsterdammers van 6 jaar en ouder heeft het afgelopen jaar helemaal *niet* aan sport gedaan (zie tabel 1.1 in hoofdstuk 1). Van hen hebben, net als in 2009 en 2006, zeven op de tien (71%) in het verleden *wel* gesport, dit is een vijfde van alle Amsterdammers (20%). In totaal heeft 8% van de Amsterdammers nog nooit gesport. In 2006 en 2009 was dit nog 10%. In onderstaande figuur staat de informatie schematisch weergegeven.

Figuur 3.1 Indeling van Amsterdamse bevolking in sporters en niet-sporters, 2013 (procenten)

In tabel 3.2 staat weergegeven hoe de groep niet-sporters is samengesteld en hoe dit zich verhoudt tot de Amsterdamse bevolking. Zo bestaat de groep niet-sporters voor 60% uit vrouwen en 40% uit mannen, terwijl dit in de Amsterdamse bevolking 50% om 50% is. Hieruit kan worden afgeleid dat er onder vrouwen meer niet-sporters zijn dan onder mannen.

De groep die nog *nooit* heeft gesport bestaat voor 68% uit vrouwen en 32% uit mannen. Deze groep bevat verder naar verhouding veel laagopgeleiden en veel Marokkaanse en Turkse Amsterdammers, met name van de eerste generatie.

De groep niet-sporters die in het verleden *wel* heeft gesport bevat naar verhouding veel ouderen.

Tabel 3.2 Verdeling Amsterdammers en niet-sporters naar achtergrondkenmerken, 2013 (procenten)

	Amsterdamse bevolking van 6-74 jaar	niet-sporters		totaal
		in verleden wel gesport	nooit gesport	
man	50	44	32	40
vrouw	50	56	68	60
6-12 jaar	8	2	9	4
13-17 jaar	5	3	4	4
18-34 jaar	34	25	25	25
35-54 jaar	34	37	32	36
55-plus	20	33	30	31
Surinaams/Antilliaans	11	16	17	16
Turks/Marokkaans	14	25	43	30
overig niet-westers	11	12	17	13
westerse allochtonen	16	12	4	10
autochtonen	48	36	19	31
1 ^e generatie allochtonen	29	39	51	43
2 ^e generatie allochtonen	23	25	30	26
autochtonen	48	36	19	31
laag opleidingsniveau (18+)	26	38	54	43
middelbaar opleidingsniveau (18+)	35	37	27	34
hoog opleidingsniveau (18+)	39	20	7	16
opleidingsniveau onbekend (18+)	-	5	12	7
Centrum	11	6	4	5
West	18	18	16	18
Nieuw-West	17	21	34	24
Zuid	17	11	7	10
Oost	15	10	7	9
Noord	11	16	14	16
Zuidoost	11	18	19	18
Amsterdam	100	100	100	100

Tabel 3.3 Verband waarin niet-sporters in het verleden hebben gesport, 2009 en 2013 (procenten)

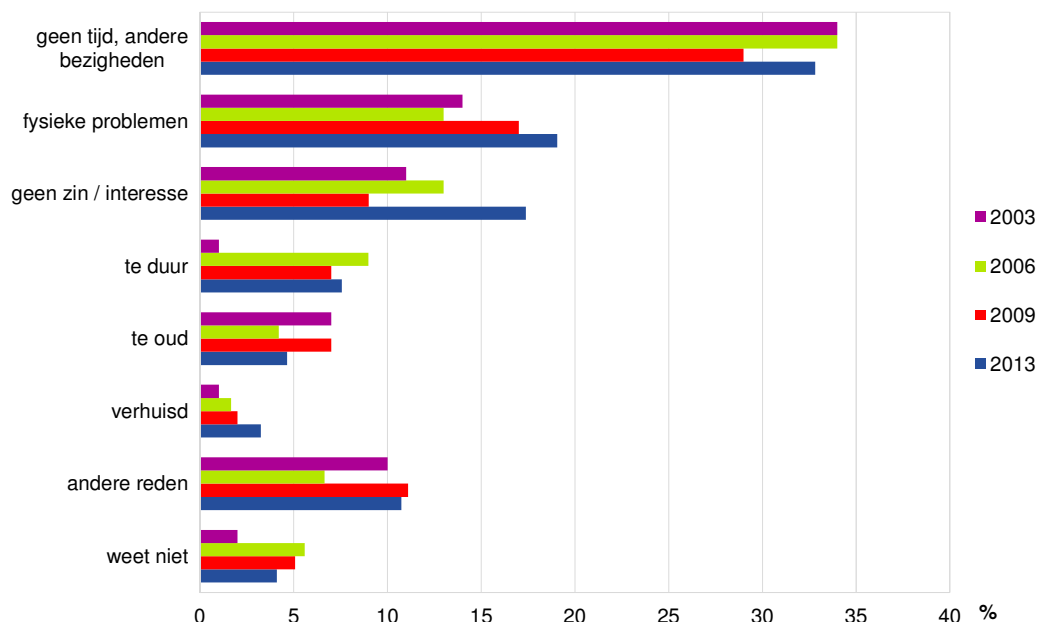
	2009	2013
sportvereniging	51	49
sportschool	27	30
ongeorganiseerd, met vrienden	16	17
ongeorganiseerd, individueel	10	13

Amsterdammers die nu niet sporten maar dit in het verleden wel hebben gedaan, hebben destijds op verschillende manieren gesport. De helft (49%) heeft vroeger bij een sportvereniging gesport, 30% bij een sportschool. De resultaten wijken niet veel af van 2009.

3.2 Geen tijd, andere bezigheden reden om niet te sporten

De niet-sporters is gevraagd wat de belangrijkste reden is dat zij niet (meer) sporten. Net als in voorgaande jaren is het hebben van geen tijd het meest genoemde antwoord. Het aandeel dat dit noemt is iets toegenomen, van 29% in 2009 tot 33% in de huidige meting, en is daarmee vergelijkbaar met de metingen van 2003 en 2006. Fysieke problemen spelen in toenemende mate een rol om niet te sporten maar ook het ontbreken van zin om te sporten of het gebrek aan belangstelling ervoor worden in 2013 vaker genoemd.

Figuur 3.4 Motieven van niet-sporters, 2003-2013 (procenten)

3.3 Bijna helft van niet-sporters heeft zin om te sporten

Van de niet-sporters heeft 45% (weer) zin om te gaan sporten. Dit aandeel schommelt het afgelopen decennium rond de 50%. In de metingen van 2003, 2006 en 2009 lag dit percentage op respectievelijk 47%, 53% en 50%. Onder niet-sporters die in het verleden hebben gesport, is de animo om weer te beginnen groter dan onder niet-sporters die nooit hebben gesport (50% om 33%).

Het percentage dat geen zin heeft om te gaan sporten is met name hoog onder de 55-plussers (64%). Onder de jeugd die op dit moment niet sport, is de animo om te gaan sporten relatief hoog. Zo geeft van de kinderen tot 12 jaar 76% aan te willen gaan sporten en 62% van de 13-17 jarigen.

Net als in eerdere jaren zijn (gebrek aan) tijd en geld de twee zaken die het vaakst genoemd worden om het sporten al dan niet (weer) op te pakken. Veel niet-sporters geven aan dat zij op dit moment te druk te zijn of andere prioriteiten hebben (33%). Bijna een kwart (23%) vindt het sporten te duur. Ruim 15% noemt gebrek aan motivatie als reden of is nog zoekende. Ze hebben geen zin om te sporten en/of weten niet zo goed welke sport. Voor 7% is de afstand/bereikbaarheid een probleem. Wanneer de sportvoorziening dichterbij huis zou zijn, zouden zij eerder gaan sporten. Daarnaast geeft 11% een medische of fysieke reden: zo noemen enkele niet-sporters dat zij moeten 'ontzwangeren', herstellen van een blessure of genezen van een ziekte. Bij de jongste kinderen geven sommige ouders aan dat het kind wel zal gaan sporten als het iets ouder is. Enkele vrouwen van Marokkaanse of Turkse afkomst geven aan niet te sporten, omdat er te weinig sportvoorzieningen voor alleen vrouwen zijn.

'Ik heb een uitkering en kan het sporten niet betalen. Zou het fijn vinden als mijn zoon (goedkoop) zou kunnen sporten.'

'Ik zou graag weer willen tennissen, alleen er is te weinig plek.'

3.4 Wat leeft er onder sporters en niet-sporters?

Aan het einde van de vragenlijst is respondenten gevraagd of ze opmerkingen hebben over sporten in Amsterdam. Vele respondenten hebben deze open vraag aangegrepen om te vermelden wat hen bezighoudt op het gebied van sport. De meest voorkomende en opvallendste antwoorden worden hieronder vermeld.

'Er is genoeg aanbod, maar het probleem zijn de wachtlijsten voor sport hier in de buurt.'

'In London staan er outdoor fitnessapparaten die men gratis mag gebruiken. Dit zou ook goed in Amsterdam passen.'

Veel mensen geven aan sport belangrijk te vinden en zijn tevreden over het sportaanbod in Amsterdam. Daarbij noemen sommigen dat sport voor iedereen (financieel) toegankelijk moet zijn. Ouders geven aan dat ze het jammer vinden dat veel sporten lange wachtlijsten kennen en dat door de hoge kosten hun kinderen soms niet (of minder) kunnen sporten. Ze vinden het ook belangrijk dat er goede speel- en sportvoorzieningen in de openbare ruimte beschikbaar zijn voor de kinderen en dat deze goed worden onderhouden. Sommige ouders maken zich zorgen over de sfeer die er heerst op (openbare) voetbalvelden.

Verbeterpunten die veel jongeren en volwassenen aandragen zijn: meer openbare tennisbanen, goedkopere sportscholen, meer zwembaden en/of meer vrije zwembaden en betere sportvoorzieningen in de buitenlucht zoals fitnessapparaten in parken en op pleintjes. Tot slot vinden respondenten (vooral ouders en ouderen) de nabijheid van sportvoorzieningen ook van belang; met name in Centrum worden (buiten)sportvoorzieningen in de buurt gemist.

4 Amsterdam vergeleken met Nederland

Op basis van de door het Mulier Instituut in april 2013 uitgegeven factsheet 'Sportdeelname in Nederland 2006-2012' is in onderstaande tabel een vergelijking opgenomen tussen de Amsterdamse en landelijke cijfers (voor zover dat mogelijk was). De cijfers voor Nederland hebben betrekking op 2012 en gaan over de Nederlandse bevolking van 6-79 jaar.

Tabel 4.1 Amsterdam en Nederland vergeleken (procenten)

	Amsterdam 2013	Nederland 2012
sportdeelname volgens RSO-norm	67	66
sportdeelname volgens RSO-norm 6-12 jaar	84	90
sportdeelname volgens RSO-norm 13-17 jaar	75	84
sportdeelname volgens RSO-norm 65-plus	55	48
sportdeelname volgens RSO-norm mannen	72	69
sportdeelname volgens RSO-norm vrouwen	64	64
>= 1 keer per week	62	55
>= 1 keer per week 6-12 jaar	82	82
>= 1 keer per week 13-17 jaar	73	75
>= 1 keer per week 65-plus	52	42
>= 1 keer per week mannen	66	57
>= 1 keer per week vrouwen	59	52
lid van een sportvereniging (brede definitie)	26	30
lid van een sportvereniging, <18 jaar (idem)	55	75
1 sport	34	41
2 sporten	22	28
3 sporten	15	14
4 of meer sporten	29	18
lessen, cursussen	32	15
trainingen	43	44
competitie	22	32
toernooien, sportevenement	25	30

In de Sportmonitor Amsterdam is gevraagd naar het oordeel over de sportvoorzieningen of sportmogelijkheden in de eigen woonbuurt (zie figuur 2.15). Van de Amsterdamse sporters is 57% hier (zeer) tevreden over en 13% (zeer) ontevreden. Daarnaast oordeelt 16% neutraal en heeft 14% geen oordeel.

In het Nationaal Sportonderzoek 2012 van het Mulier Instituut is een vergelijkbare vraag gesteld en wel naar de tevredenheid over de kwaliteit van de sportaccommodaties in de eigen omgeving. Hieruit komt naar voren dat 60% van de Nederlandse sporters hier (zeer) tevreden over is en 4% (zeer) ontevreden. Daarnaast oordeelt 29% neutraal en heeft 7% geen oordeel gegeven.¹¹

¹¹ De gegeven percentages over tevredenheid hebben betrekking op alle Amsterdammers en Nederlanders die ten minste één keer per jaar hebben gesport.

Bijlage 1 Respons en methodiek

Bij de enquêtes van de Sportmonitor 2013 is gebruikgemaakt van verschillende onderzoeksmethoden. Er is zowel online, telefonisch, schriftelijk als face-to-face geënkquêteerd (bij respectievelijk 56%, 30%, 3% en 11% van de respondenten).

Respons

Er is een steekproef uit het bevolkingsregister van de gemeente Amsterdam getrokken van bewoners in de leeftijd van 6 t/m 74 jaar. De steekproef is gestratificeerd naar stadsdeel, etniciteit en leeftijd. In totaal hebben 4.266 Amsterdammers aan het onderzoek meegedaan. Het veldwerk heeft plaatsgevonden in de maanden maart en april van 2013. In tabel 1 staat hoe de respons is verdeeld over de stadsdelen en herkomstgroepen binnen de leeftijdsgroepen van jonger dan 18 jaar en 18 jaar en ouder.

Tabel 1 Respons naar stadsdeel, herkomstgroep en leeftijd, 2013

	<18	18+	totaal
Centrum	234	210	444
West	177	213	390
Nieuw-West	203	248	451
Zuid	813	908	1721
Oost	208	205	413
Noord	221	234	455
Zuidoost	181	211	392
Surinaams/Antilliaans	183	169	352
Turks/Marokkaans	293	273	566
overig niet-westers	301	158	459
westerse allochtonen	248	281	529
autochtonen	1012	1348	2360
Amsterdam	2037	2229	4266

Er is in Zuid een hogere respons dan in de andere stadsdelen gerealiseerd, omdat in een aparte rapportage voor stadsdeel Zuid het sportgedrag van bewoners wordt uitgesplitst voor de vijf wijken die het stadsdeel onderscheidt. Dit maakt de resultaten voor het totale stadsdeel Zuid betrouwbaarder en heeft verder geen effect op de overige resultaten.

Weging

Evenals in de eerdere jaargangen van de Sportmonitor is de responsgroep gewogen. Door middel van weging komt de samenstelling van de responsgroep meer overeen met de samenstelling van de Amsterdamse bevolking. Het oordeel van groepen die oververtegenwoordigd zijn in het onderzoek wordt minder zwaar meegeteld, en het oordeel van groepen die ondervertegenwoordigd zijn wordt opgewogen. Dit wordt op een dusdanige manier gedaan dat er betrouwbare uitspraken kunnen worden gedaan op

stadsniveau. In de Sportmonitor van 2013 is in eerste instantie gewogen op stadsdeel, waarmee onder meer het aandeel bewoners van stadsdeel Zuid wordt teruggebracht tot de 17% als in de werkelijke populatie van Amsterdam. Daarnaast is gewogen op leeftijd, etniciteit en opleidingsniveau.

Betrouwbaarheidsmarges

Het is bij enquêteonderzoek gebruikelijk om betrouwbaarheidsmarges aan te geven. In de onderstaande tabel zijn deze marges voor een aantal relevante getallen aangegeven. De afwijkingmarges gelden voor een normale verdeling en een betrouwbaarheid van 95%. Stel we vinden een sportparticipatie van 70% in een stadsdeel met 400 respondenten. Dan betekent dit dat we met 95% betrouwbaarheid kunnen zeggen dat het percentage sporters in dat stadsdeel tussen de 65,5% en 74,5% ligt.

Tabel 2 Betrouwbaarheidsmarges Sportmonitor 2013

	steekproef-	gevonden	steekproef-	betrouwbaarheidsinterval	
	grootte	percentage	marge	ondergrens	bovengrens
	abs.	%			
totaal aantal respondenten	2800	90,0	1,1	88,9	91,1
(circa 400 x 7 stadsdelen)	2800	80,0	1,5	78,5	81,5
	2800	70,0	1,7	68,3	71,7
	2800	60,0	1,8	58,2	61,8
	2800	50,0	1,9	48,1	51,9
	2800	40,0	1,8	38,2	41,8
	2800	30,0	1,7	28,3	31,7
	2800	20,0	1,5	18,5	21,5
	2800	10,0	1,1	8,9	11,1
per stadsdeel	400	90,0	2,9	87,1	92,9
(circa 400 per stadsdeel)	400	80,0	3,9	76,1	83,9
	400	70,0	4,5	65,5	74,5
	400	60,0	4,8	55,2	64,8
	400	50,0	4,9	45,1	54,9
	400	40,0	4,8	35,2	44,8
	400	30,0	4,5	25,5	34,5
	400	20,0	3,9	16,1	23,9
	400	10,0	2,9	7,1	12,9
per leeftijdsgroep <18 / 18+	200	90,0	4,2	85,8	94,2
(circa 200 per stadsdeel)	200	80,0	5,5	74,5	85,5
	200	70,0	6,4	63,6	76,4
	200	60,0	6,8	53,2	66,8
	200	50,0	6,9	43,1	56,9
	200	40,0	6,8	33,2	46,8
	200	30,0	6,4	23,6	36,4
	200	20,0	5,5	14,5	25,5
	200	10,0	4,2	5,8	14,2

Veranderingen in benaderingswijze

De wijze waarop vragenlijstonderzoek wordt uitgevoerd is voortdurend aan verandering onderhevig. Waar vanaf de jaren 70 vooral face-to-face, schriftelijk en telefonisch onderzoek werd gedaan, wordt recent aan respondenten steeds vaker de mogelijkheid geboden om een vragenlijst online in te vullen. Niet alleen is dat kostenbesparend, het is ook voor respondenten veel eenvoudiger. Zij kunnen hun eigen moment uitkiezen, worden niet meer tijdens etenstijd gebeld en hoeven niet meer naar de brievenbus. Die verandering heeft soms echter ook gevolgen voor de antwoorden. Zo is bekend dat mensen die online meedoen aan onderzoek, ook als zij precies dezelfde opleiding en leeftijd hebben als telefonisch geënquêteerden, soms iets meer participeren in maatschappelijke of sociale activiteiten, of iets ontvankelijker zijn ten aanzien van moderne media. Voor een deel is dit op te lossen door de verzamelde gegevens te wegen en te bewerken, maar kleine verschillen tussen methoden blijven bestaan.

In het geval van de Sportmonitor zien we een toename van het aantal sporters ten opzichte van de meting van 2009. Dat is deels toe te schrijven aan werkelijke veranderingen (ook in ander onderzoek zien we deze stijging), deels aan het feit dat 3% van de Amsterdammers aan yoga doet terwijl dit bij de vorige meting was uitgesloten als alternatief, maar deels ook aan de methode. Mensen die online een vragenlijst invullen sporten wat vaker dan mensen met vergelijkbare kenmerken die (bij eerdere uitvoeringen) telefonisch werden ondervraagd. We schatten dat het netto verschil rond de 3% ligt. Met name bij de huidige meting, die als een omslag in methode kan worden gezien (van 2% online in 2009 naar 56% online nu), speelt dit verschil een rol. Voor toekomstige metingen verwachten we een kleiner verschil.

Bijlage 2 Vragenlijst

Vragenlijst Sportmonitor 2013 volwassenen

Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 10 minuten. Wilt u per vraag slechts 1 hokje aankruisen, tenzij het anders vermeld staat. Uw antwoorden zullen anoniem verwerkt worden.

Sporten

Allereerst willen we graag weten welke sport of sporten u in de afgelopen twaalf maanden heeft beoefend. Het gaat om activiteiten die u in de afgelopen twaalf maanden heeft verricht volgens gebruiken of regels uit de sportwereld. U moet dus denken aan bijvoorbeeld badminton, fitness, toerfietsen en schaken, maar niet aan tuinieren, puzzelen of fietsen naar de bakker. Sporten die u tijdens uw vakantie of vrije tijd heeft beoefend, tellen wel mee. Daaronder valt bijvoorbeeld ook voetbal met vrienden in het park zonder echt doel of scheidsrechter. Sporten tijdens lessen lichamelijke opvoeding of gymnastieklessen op school tellen niet mee.

1 Welke sport of sporten heeft u in de afgelopen 12 maanden beoefend? U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

☐ 1	aerobics / steps / spinning	☐ 25	motorsport
☐ 2	atletiek	☐ 26	paardensport
☐ 3	badminton	☐ 27	roeien
☐ 4	basketbal	☐ 28	schaatsen
☐ 5	biljart / poolbiljart / snooker	☐ 29	schaken
☐ 6	bowling	☐ 30	schietsport
☐ 7	bridge	☐ 31	skeelers / skaten
☐ 8	dammen	☐ 32	skiën / langlaufen / snowboarden
☐ 9	danssport	☐ 33	squash
☐ 10	darts	☐ 34	tafeltennis
☐ 11	duiksport	☐ 35	tennis
☐ 12	fitness cardio/kracht	☐ 36	vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)
☐ 13	golf	☐ 37	veldvoetbal
☐ 14	gymnastiek / turnen	☐ 38	volleybal
☐ 15	handbal	☐ 39	wandelsport
☐ 16	hardlopen / joggen / trimmen	☐ 40	waterpolo
☐ 17	hockey	☐ 41	wielrennen / mountainbiken / toerfietsen
☐ 18	honkbal / softbal	☐ 42	zaalvoetbal
☐ 19	jeu de boules	☐ 43	zeilen / surfen
☐ 20	judo	☐ 44	zwemsport (excl. waterpolo)
☐ 21	kano	☐ 45	andere sport, namelijk _____
☐ 22	klimsport / bergwandelen	☐ 46	andere sport, namelijk _____
☐ 23	korfbal	☐ 47	andere sport, namelijk _____
☐ 24	midgetgolf	☐ 48	geen sport → ga naar vraag 24 over vrijwilligerswerk

2 Hoeveel keer heeft u in de afgelopen 12 maanden in totaal gesport?

Indien u het niet precies weet, geeft u dan een zo nauwkeurig mogelijke schatting.

keer

3 Bent u lid van een sportvereniging?

Een sportschool of fitnesscentrum valt niet onder een sportvereniging.

- 1 ja
 2 nee
 3 weet niet

U heeft bij vraag 1 een of meer sporten aangekruist. Kunt u bij de volgende vragen aangeven welke van deze sporten u in de afgelopen 12 maanden het meest heeft beoefend en in welke mate? U kunt maximaal drie sporten kiezen. Als er meer dan drie sporten in aanmerking komen, vul dan de drie sporten in die u in de afgelopen 12 maanden het meest heeft beoefend, te beginnen met de vaakst beoefende sport.

4a Wilt u hieronder de eerste sport met het betreffende nummer noteren?

Sport 1 _____

Sportnummer [] [] []

5a Hoe regelmatig beoefent u [sport 1]?

- 1 minder dan 1 keer per maand (één tot enkele keren per jaar)
- 2 1 keer per maand
- 3 2 keer per maand
- 4 3 keer per maand
- 5 1 keer per week
- 6 2 keer per week
- 7 3 of meer keer per week
- 8 weet niet

Indien u 1 sport beoefent, kunt u doorgaan naar vraag 6.

4b Wilt u hieronder de tweede sport met het betreffende nummer noteren?

Sport 2 _____

Sportnummer [] [] []

5b Hoe regelmatig beoefent u [sport 2]?

- 1 minder dan 1 keer per maand (één tot enkele keren per jaar)
- 2 1 keer per maand
- 3 2 keer per maand
- 4 3 keer per maand
- 5 1 keer per week
- 6 2 keer per week
- 7 3 of meer keer per week
- 8 weet niet

Indien u 2 sporten beoefent, kunt u doorgaan naar vraag 6.

4c Wilt u hieronder de derde sport met het betreffende nummer noteren?

Sport 3 _____

Sportnummer [] [] []

5c Hoe regelmatig beoefent u [sport 3]?

- 1 minder dan 1 keer per maand (één tot enkele keren per jaar)
- 2 1 keer per maand
- 3 2 keer per maand
- 4 3 keer per maand
- 5 1 keer per week
- 6 2 keer per week
- 7 3 of meer keer per week
- 8 weet niet

De volgende vragen gaan over de sport die u in de afgelopen 12 maanden het **meest** heeft beoefend.

6 Wilt u hieronder de sport noteren die u in de afgelopen 12 maanden het **meest** heeft beoefend?

Meest beoefende sport _____

Sportnummer [] [] []

7 In welk verband heeft u deze sport in de afgelopen 12 maanden beoefend? Is dat? U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- 1 als lid van een sportvereniging
- 2 bij een sportschool, fitnesscentrum of andere commerciële sportaanbieder (bv. ook manege, squashcentrum en klimhal)
- 3 in het kader van bedrijfssport
- 4 via het sociaal-cultureel werk, sportbuurtwerk of welzijnswerk
- 5 tijdens een georganiseerde sportvakantie
- 6 als deelnemer aan een georganiseerd sportevenement
- 7 ongeorganiseerd met vrienden, familie, gezin of collega's
- 8 ongeorganiseerd, alleen / individueel
- 9 in ander verband, namelijk _____
- 10 weet niet

8 Heeft u voor deze sport in de afgelopen 12 maanden deelgenomen aan lessen/cursussen?

- 1 ja
- 2 nee
- 3 weet niet

9 Heeft u voor deze sport in de afgelopen 12 maanden deelgenomen aan trainingen?

- 1 ja
- 2 nee
- 3 weet niet

10 Heeft u voor deze sport in de afgelopen 12 maanden deelgenomen aan competitie?

- 1 ja
- 2 nee
- 3 weet niet

11 Heeft u voor deze sport in de afgelopen 12 maanden deelgenomen aan toernooien en/of sportevenementen?

- 1 ja
- 2 nee
- 3 weet niet

12 Op welke plek doet u **meestal** aan deze sport? Is dat in uw woonbuurt, in uw stadsdeel, elders in Amsterdam of buiten Amsterdam? U kunt slechts één antwoord aankruisen.

- 1 in eigen woonbuurt → ga naar vraag 14
- 2 elders in eigen stadsdeel → ga naar vraag 14
- 3 elders in Amsterdam
- 4 buiten Amsterdam, maar wel in Nederland → ga naar vraag 14
- 5 buitenland → ga naar vraag 14
- 6 dit varieert per keer → ga naar vraag 14
- 7 weet niet → ga naar vraag 14

13 Kunt u zeggen in welk stadsdeel u deze sport beoefent?

- 1 Centrum
- 2 Westpoort
- 3 West
- 4 Nieuw-West
- 5 Zuid
- 6 Oost
- 7 Noord
- 8 Zuidoost
- 9 weet niet

14 Is er regelmatig, soms, zelden of nooit sprake van een agressieve sfeer op of rond de plekken waar u deze sport beoefent?

- 1 ja, regelmatig
- 2 ja, soms
- 3 zelden → ga naar vraag 16
- 4 nooit → ga naar vraag 16
- 5 weet niet → ga naar vraag 16

15 Komt deze agressieve sfeer vooral voor op het veld (door sporters) of rond het veld (door anderen zoals toeschouwers, begeleiders of ouders langs de lijn)?

- 1 vooral op het veld / sportplek (door sporters)
- 2 vooral rond het veld / sportplek (door anderen)
- 3 zowel op als rond het veld / sportplek
- 4 weet niet

16 Hoeveel contributie of bijdrage betaalt u jaarlijks voor deze sport (inclusief bondsbijdrage)?

U kunt uw antwoord noteren in euro's per jaar.

[] [] [] [] [] euro

17 Vindt u dit bedrag hoog, normaal of juist laag?

- 1 hoog
- 2 normaal
- 3 laag
- 4 weet niet

18 Welk bedrag bent u jaarlijks naast contributie/toegangsgeld kwijt aan deze sport? Denkt u daarbij bijvoorbeeld aan vervoer, attributen, accommodatiegebruik, kleding en consumpties.

U kunt uw antwoord noteren in euro's per jaar.

[] [] [] [] [] euro

De volgende vragen gaan niet specifiek over de sport die u het meest beoefent, maar over sporten in het algemeen.

19 Bent u tevreden over de sportvoorzieningen of sportmogelijkheden in uw eigen buurt?

- 1 zeer tevreden
- 2 tevreden
- 3 niet tevreden/ontevreden
- 4 ontevreden
- 5 zeer ontevreden
- 6 geen sportvoorziening of sportmogelijkheid aanwezig
- 7 geen oordeel, weet niet

20 Bent u tevreden over de sportvoorzieningen of sportmogelijkheden in uw eigen stadsdeel?

- 1 zeer tevreden
- 2 tevreden
- 3 niet tevreden/ontevreden
- 4 ontevreden
- 5 zeer ontevreden
- 6 geen sportvoorziening of sportmogelijkheid aanwezig
- 7 geen oordeel, weet niet

21 Bent u tevreden over de sportvoorzieningen of sportmogelijkheden in Amsterdam?

- 1 zeer tevreden
- 2 tevreden
- 3 niet tevreden/ontevreden
- 4 ontevreden
- 5 zeer ontevreden
- 6 geen sportvoorziening of sportmogelijkheid aanwezig
- 7 geen oordeel, weet niet

22 Heeft u in de afgelopen 12 maanden gebruik gemaakt van voorzieningen in de openbare ruimte om te sporten? Hiermee bedoelen we plekken die speciaal bedoeld zijn om te sporten zonder toegang te betalen of lid te zijn van een vereniging (zoals basketbalpleintje, trapveldje met goals, voetbalkooi, halfpipe etc.).

- 1 ja, in mijn stadsdeel
- 2 ja, buiten mijn stadsdeel
- 3 ja, zowel in mijn stadsdeel als buiten mijn stadsdeel
- 4 nee
- 5 weet niet

23 Bent u tevreden over de sportvoorzieningen in de openbare ruimte van uw stadsdeel?

- 1 zeer tevreden
- 2 tevreden
- 3 niet tevreden/ontevreden
- 4 ontevreden
- 5 zeer ontevreden
- 6 geen sportvoorziening in de openbare ruimte aanwezig
- 7 geen oordeel, weet niet

24 Heeft u in de afgelopen 12 maanden vrijwilligerswerk in de sport verricht?

- 1 ja
- 2 nee → ga naar blok over Zwemmen (vraag 26)
- 3 weet niet → ga naar blok over Zwemmen (vraag 26)

25 Op welk gebied bent u als vrijwilliger in de sport actief? Om welke functie of werkzaamheden gaat het? U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- 1 bestuursfunctie
- 2 trainer, coach, leider, lesgeven
- 3 scheidsrechter, grensrechter, lijnrechter of jury
- 4 organisatie van wedstrijden of toernooien
- 5 organisatie van sociale activiteiten (bv. kamp, bingoavond, Sinterklaasfeest, disco)
- 6 beheer / onderhoud / schoonmaak van materiaal of accommodatie
- 7 clubblad, nieuwsbrief, website
- 8 bar- of kantinediensten
- 9 sponsoring
- 10 medische werkzaamheden (arts, fysiotherapeut, masseur)
- 11 vervoer of andere ondersteunende werkzaamheden
- 12 anders, namelijk _____
- 13 weet niet

Zwemmen

De volgende vragen gaan over zwemmen. Of u nu wel of niet sport, de gemeente Amsterdam is onder andere benieuwd hoeveel Amsterdammers kunnen zwemmen.

26 Heeft u zwemdiploma A, B of C?

NB: Het gaat hier niet om eventuele lintjes die voor diploma A gehaald worden.

- 1 ja, alleen diploma A → ga naar vraag 28
- 2 ja, diploma A en B → ga naar vraag 28
- 3 ja, diploma A, B en C → ga naar vraag 28
- 4 nee, ik heb geen zwemdiploma
- 5 weet niet

27 Kunt u zwemmen?

- 1 ja
- 2 nee
- 3 weet niet

28 Zit u op zwemles?

- 1 ja
- 2 nee
- 3 weet niet

Niet-sporten

Deze vragen hoeft u alleen te antwoorden indien u bij vraag 1 geen sport heeft ingevuld (vraag 1 = antwoordnummer 48). Ga anders naar het volgende blok met Achtergrondvragen (vraag 34).

29 Heeft u in het verleden gesport?

- 1 ja
- 2 nee → ga naar vraag 31
- 3 weet niet → ga naar vraag 31

30 In welk verband heeft u het meest gesport? Is dat? U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- 1 als lid van een sportvereniging
- 2 bij een sportschool, fitnesscentrum of andere commerciële sportaanbieder (bv ook manege, tennishal, squashcentrum en klimhal)
- 3 in het kader van bedrijfssport
- 4 via het sociaal-cultureel werk, sportbuurtwerk of welzijnswerk
- 5 tijdens een georganiseerde sportvakantie
- 6 als deelnemer aan een georganiseerd sportevenement
- 7 ongeorganiseerd met vrienden, familie, gezin of collega's
- 8 ongeorganiseerd, alleen / individueel
- 9 in ander verband, namelijk _____
- 10 weet niet

31 Wat is de belangrijkste reden dat u niet (meer) sport? U kunt slechts één antwoord aankruisen.

- 1 verhuisd
- 2 fysieke problemen (blessure, afgekeurd, ziek, lichamelijke beperking)
- 3 te oud
- 4 het is/werd te duur
- 5 sportvereniging/-club opgeheven of verplaatst
- 6 verruwing, agressieve sfeer op of rond het veld
- 7 geen tijd, andere bezigheden
- 8 geen zin, geen interesse
- 9 andere reden, namelijk _____
- 10 weet niet

32 Heeft u (weer) zin om te sporten?

- 1 ja
- 2 nee → ga naar blok met Achtergrondvragen (vraag 34)
- 3 weet niet → ga naar blok met Achtergrondvragen (vraag 34)

33 U geeft aan dat u wel (weer) zou willen sporten. Wat moet er gebeuren om er voor te zorgen dat u gaat sporten?

Achtergrondvragen

De laatste vragen gaan over u en uw huishouden en zijn bedoeld voor de statistiek. De antwoorden die u geeft, zullen anoniem verwerkt worden, los van persoonskenmerken zoals naam en telefoonnummer.

34 Heeft u een Stadspas?

- 1 ja
- 2 nee → ga naar vraag 37
- 3 weet niet → ga naar vraag 37

35 Maakt u gebruik van de Stadspas voor sportbeoefening?

- 1 ja
- 2 nee
- 3 weet niet

36 Maakt u gebruik van de maandelijkse Stadspaskortingsbonnen voor sportbeoefening?

- 1 ja
- 2 nee
- 3 weet niet

37 Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden (inclusief uzelf)?

38 Kunt u zeggen hoe dit huishouden is samengesteld?

- 1 één persoon, alleenstaande → ga naar vraag 41
- 2 (echt)paar zonder thuiswonende kinderen → ga naar vraag 41
- 3 (echt)paar met thuiswonende kind(eren)
- 4 één ouder met thuiswonende kind(eren)
- 5 twee volwassenen, zonder thuiswonende kinderen → ga naar vraag 41
- 6 twee volwassenen, met thuiswonende kind(eren)
- 7 drie of meer volwassenen, zonder thuiswonende kinderen → ga naar vraag 41
- 8 drie of meer volwassenen, met thuiswonende kind(eren)
- 9 anders, namelijk _____
- 10 weet niet → ga naar vraag 41

39 Hoeveel thuiswonende kinderen heeft u (ook kinderen van 18 jaar en ouder)?

40 Wat is de leeftijd van deze thuiswonende kinderen?

leeftijd kind 1:	<input type="text"/>	leeftijd kind 4:	<input type="text"/>
leeftijd kind 2:	<input type="text"/>	leeftijd kind 5:	<input type="text"/>
leeftijd kind 3:	<input type="text"/>	leeftijd kind 6:	<input type="text"/>

41 Wat is het NETTO inkomen PER MAAND waarover het huishouden beschikt?

Dit is exclusief inkomen van kinderen jonger dan 18 jaar, vakantiegeld, kinderbijslag en neveninkomsten.

- 1 netto 1000 euro per maand of minder
- 2 netto tussen de 1001 euro en 1350 euro per maand
- 3 netto tussen de 1351 euro en 1750 euro per maand
- 4 netto tussen de 1751 euro en 3050 euro per maand
- 5 netto tussen de 3051 euro en 4000 euro per maand
- 6 netto tussen de 4001 euro en 5000 euro per maand
- 7 netto tussen de 5001 euro en 6000 euro per maand
- 8 netto meer dan 6000 per maand
- 9 wil ik niet zeggen
- 10 weet niet

42 Wat is de voornaamste bron van inkomen van dit huishouden?

- 1 loon, salaris
- 2 eigen bedrijf, praktijk
- 3 werkloosheidsuitkering: WW
- 4 arbeidsongeschiktheidsuitkering: WAO, WIA, WGA, IVA, WAZ of Wajong
- 5 bijstandsuitkering: WWB, IOAW, IOAZ of WIJ
- 6 AOW, ANW, pensioen
- 7 studiebeurs, ouderbijdrage
- 8 geen inkomen
- 9 anders, namelijk _____
- 10 weet niet

43 Wat is uw voornaamste bezigheid?

- 1 werkzaam in loondienst, gesalarieerd
- 2 zelfstandig werkzaam, freelance
- 3 meewerkend in familiebedrijf
- 4 werkloos, werkzoekend, wachtgeld
- 5 onderwijs volgend, studerend
- 6 huisvrouw, huisman
- 7 arbeidsongeschikt, langdurig ziek
- 8 AOW, gepensioneerd, rentenierend, VUT
- 9 vrijwilligerswerk
- 10 anders, namelijk _____
- 11 weet niet

44 Wat is uw hoogst VOLTOOIDE opleiding?

- 1 geen opleiding gevolgd of enkele jaren lagere school / basisschool gevolgd
- 2 lagere school, basisschool, speciaal onderwijs
- 3 VSO, voortgezet speciaal onderwijs
- 4 VBO/LBO (huishoud-, ambachtsschool, LTS, interne bedrijfsopleiding), MBO-kort, BBL/BOL 1-2, leerlingwezen, ULO
- 5 VMBO, MAVO, MULO
- 6 MBO-lang, interne opleiding op mbo-niveau, BBL/BOL 3-4
- 7 HAVO, VWO, HBS, MMS
- 8 HBO, interne opleiding op hbo-niveau
- 9 WO, universiteit, kandidaatsexamen
- 10 opleiding in buitenland gevolgd
- 11 anders, namelijk _____
- 12 weet niet

45 Hebben uw ouders of één van uw ouders gesport tijdens uw jeugd?

- 1 ja, moeder
 2 ja, vader
 3 ja, beiden
 4 geen van beiden
 5 weet niet

46 Wat is ... ?				
		uw geboorteland	geboorteland moeder	geboorteland vader
1	Nederland	☐	☐	☐
2	Suriname	☐	☐	☐
3	Nederlandse Antillen of Aruba	☐	☐	☐
4	Turkije	☐	☐	☐
5	Marokko	☐	☐	☐
6	Europa (incl. voormalige Sovjet-Republieken)	☐	☐	☐
7	VS, Canada, Australië, Nieuw-Zeeland, overig Oceanië, Japan, Indonesië, Nederlands-Indië	☐	☐	☐
8	overig Azië, overig Midden- en Zuid-Amerika, overig Afrika	☐	☐	☐
9	weet niet	☐	☐	☐

47 Sinds welk jaar woont u in Nederland? *Deze vraag hoeft u alleen te beantwoorden als u niet in Nederland geboren bent.*

--	--	--	--	--

48 Wat is uw leeftijd?

--	--	--	--	--

 jaar
49 In welk stadsdeel woont u?

- 1 Centrum
 2 Westpoort
 3 West
 4 Nieuw-West
 5 Zuid
 6 Oost
 7 Noord
 8 Zuidoost
 9 weet niet

50 Wat is uw postcode?

--	--	--	--	--	--	--	--

51 Bent u een man of een vrouw?

- 1 man
 2 vrouw

52 Heeft u nog opmerkingen over dit onderzoek of over sporten in Amsterdam?

--

Dit is het einde van de vragenlijst. Hartelijk dank voor uw medewerking!